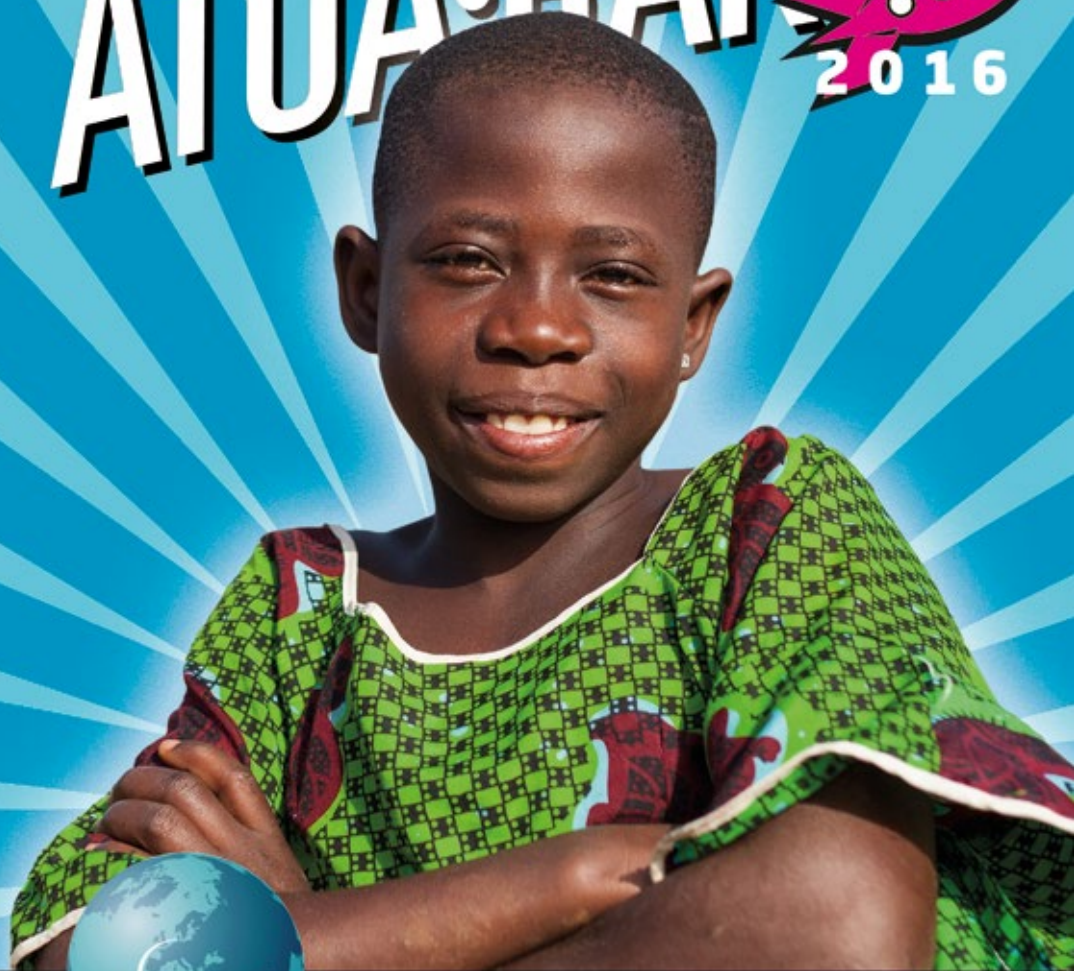

NUNARSUAQ TAMAKKERLUGU ATUARNEQ

ATUA-BAKET

2016

BURKINA FASO

IBIS NAKKUTILLISUUVUQ UAMI

OXFAM

IBIS

Ilinniartitaaneq ineriartortitsisarpoq

**Atuartunut, ilinniartitsisunut
angajoqqaanullu**

LæseRaketten Instagramimiippoq,
malinnaavigineqarsinnaavoq uani [@ibisdsk](#)

Tassuuna AtuaRakettimut/LæseRakette
tunngatillugu misigisassinnik eqqarsaa-
tissinnillu avitseqatigiissinnaavusi.

Atoruk [#LæseRaketten](#)

2015-imi atuartut **870.000 kr-nik** katersipput.
Guatemalami meeqqat sulisartut 2.100-nit
amerlanerusut atualernissaannut naammapput.
Qujanarujussuaq!

Qanoq katersuiniartoqarsinnaanersoq qupperneq
48-mi takusinnaavarsi

ATUA·RAKET

- ★ Meeqqat tamarmik ilinniarnissamik piginnaatitaaffeqarput. IBIS nunarsuarmi meeqqat tamarmik atualernissaannik qulakkeerininniarnermut suleqataavoq. AtuaRakettimi oqaluttuat atuarlugit meeqqat atuarnissamik piginnaatitaaffeqarnerannut tunngasunik aallusseqataavutit.

IBIS

Ilinniartitaaneq ineriartortitsisarpoq

ATUA·RAKET

2016

■ AtuaRaket 2016-imut tikilluarit / 4

■ Ornitag tassavaoq Burkina Faso / 6

NUKARLIIT - ATUFFASSISUT

Teïdo uumasunik paarsisarpoq / 8
DORTHE NIELSENIMIT

Qimaaneq / 18
SANDRA SCHWARTZIMIT

Aqajarorsuaq – Afrikamiut oqaluttuaataat / 28
NILS HARTMANNIMIT

■ Teresa allagarsiarpassuilu / 38

■ Esvin allagarsiarpassuilu / 40

■ Burkina Faso ilisimasaqarfigineruleruk / 42

■ Burkina Fasomi meeqqat
atuartunngortikkit / 46

■ Atuarneq utaqqisinneqarsinnaanngilaq / 48

AKULLIIT

Fatoumatap ulapputigisartagai / 50
DORTHE NIELSENIMIT

Atuagaq iPadilu / 56
NANNA FOSSIMIT

Djumansi naggueqatigiinnut lobinut ilaavoq / 64

DORTHE NIELSENIMIT

Oqarasuaatikkut mittatillineq / 70

MICHAEL KAMPIMIT

Sekouba nipilersoqatigiinnut ilaavoq / 80

DORTHE NIELSENIMIT

■ Nunarsuarimi meeqqat atuartunngortikkit / 86

■ Nunarsuarimiut nutaanik
anguniagaqalerput / 88

ANGAJULLIIT

Anna demokratiilu / 90

DORTHE NIELSENIMIT AAMMA ZEMBA SOUMAILAMIT

Ilinniartitaaneq eqqisseqatigiinnermik
kinguneqartarpoq / 96

DORTHE NIELSENIMIT

Aataqqeera piniartorsuusimavoq / 102

LINDA LASSENIMIT

ATUARAKET 2016

Ukiuni 15-ini meeqqat tamarmik atuartuunissamik pi-ginnaatitaaffeqarnerat suliniutigaarput. Meeqqat atu-artuunngitsut amerlassusaat affaannangortipparput. Taamaammat ataatsimoorluta anguniagarput – Nunarsuaq Tamakkerlugu Atuarneq sunniuteqarpoq!

Kisianni meeraqarpoq 58 millioninik suli atuartuunngitsunik. Taakku atualeqqaarnerup nuannissusaa misiginngisaannassavaat. Oqaluttuamik nuannersumik atuarneq, filmip nuannersup allagar-taanik atuarneq imaluunniit internettimi paasissutissarpassuarnik nassaartorneq misiginnaviannigilaat. SMS-imik allassinnaangillat.

Nunarsuarmi meeqqat tamarmik atuarfimmi pitsaasumi atu-artuunissamut pisariaqartitaminnillu tamanik ilinniarnissamut periarfissaqartariaqaralarput, inersimasunngorunik atugarin-neruniassagamik nammineersinnaallutillu.

Taamaammat Nunarsuarmi siuttuusut aalajangiunnikuuat 2030-mi meeqqat tamarmik atuartuussasut –imaangitsoq atuar-fimmi qanorluunniit ittumi. Atuarfik pitsaasuusaaq atuartut pitsaassumik atuartitaaffiat. Imaappoq, atuartut ilinniartitsisunit pikkorissunit atuartinneqassapput tamarmillu atuagassaqarlutik. Atuarfiup atuartut inuit pisinnaatitaaffiinik, nunarsuarmi eqqissi-neqarnissaanik nunarsuarmillu paarsilluarnerunissaannik ilinni-artissavai.

Pitsaasumik ilinniartitaanissap saniatigut nunarsuarmi siuttut anguniagassat allat 16-it akuersissutiginiuuat, nunat tamarmik kingusinnerpaamik 2030-mi angusimasassaat. Atuakkami qup-perneq 88-imi anguniakkat pillugit paasisaqarnerusinnaavutit nittartakkatsinnilu. Anguniakkat suunerinik ilisimasaqarnissarsi pingaaruteqarpoq. Ilissimi 2030-mi inersimasuussaasi nunarsu-

ullu qanoq ilusilersugaaneranut aalajangeeqataasussaallusi.

AtuaRakettip atuarneratigut nunarsuarmi meeqqat tamarmik pitsaasumik ilinniartitaanissaannik qulakkeerinneqataavusi, taamaalillusilu iliuuseqaqataallusi. Peqatigisaannillu ilinniar-parsi piitsuussutsip anigornissaanut ilinniarnerpup qanoq ililluni iluaqutaasinnaanera. Ilinniarsimagaanni suliffittaarnissaq qular-nannginnerulertarpoq aamma ilaqtutat pilersornissaat meeqqallu atuarnissaat akissaqarfigineqalerluni.

Ukioq manna AtuaRakettimi meeqqat inuusuttullu Burkina Fasomiut pillugit atuarsinnaavusi. Ulluinnarni sulerisarnerat – amerlasuutigit ilissinniit allaanerungaatsiartut – atuarsinnaavasi. Aamma siunissamut neriuutaat takorluugaallu atuarsinnaavasi. Burkina Fasomi innuttaasut affai meeraapput inuusuttuaqqallu 15-it ataallugit ukiullit. Taakku pitsaasumik ilinniagaqarnissaat pingaaruteqarpoq nunaminni ineriartortitseqataasinnaanias-sammata.

Atuarluarisi

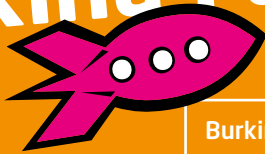
Helle Gudmandsen

Hele Verden i Skolemi (Nunarsuaq Tamakkerlugu Atuarneq-mi)

Ornitarput tassaavoq Burkina Faso

Burkina Fasomi illoqarfiit pingaarnersaat Ouagadougou Københavnimiit 6568 km-imik ungasitsigisumiippoq.

Sekouba

Hamidou

Teïdo

Fatoumata

Djumansi

Anna

Burkina Faso Afrikap Kitaaniippoq. Nunat killeqarfeqatigisai tassaapput Mali, Niger, Benin, Togo, Ghana aamma Elfbensskysten. Nuna 274.200 km²-iugami Danmarkimiit arfinileriaammik angineruvoq. Inuttai 18 millionit misaaniipput.

Burkina Faso Ækvatorimut qanittumiik-kami kiattorujussuuvoq. Kujataaniipput narsaatit, orpippassuit savannelu. Avanaaniipput narsarsuit ivigallit inoqajuit-sorpalaartut, piffik Sahelimik ateqarpoq Afrikalu akimut naallugu takissuseqarluni. Ukiup qanoq ilineri marluupput - siallersarnera panernersuaqarneralu.

Burkina Faso Frankrigimit nunasiaa-taanikuuvoq. Nuna 1960-imi nammi-niilerpoq. Pisortatigoortumik oqaatsit franskisuujuupput, nunami inuiaat 60-it najugaqarput oqaatsillu aamma taama amerlatigalutik. Burkina Fasomi aningaasat atorneqartut CFA francinik ateqarput - 100 CFA 1 kr. misaanik naleqarpoq.

Burkina Fasomiut amerlanerit nunaan-narmi najugaqarput. Majsit, hirset, durrat, suaasat, sesamit, qaqqortarissat, bønnet mangollu naatittarpaat. Kujataani annoraaminissaq bomuld tunisassiarisarpaat. Afrikami Burkina Faso annoraaminissamik tunisassior-nersaavoq.

Teïdo

Teïdo uumasunik paarsisarpoq

ALLATTOQ: DORTHE NIELSEN · ASSIT: WILLIAM VEST-LILLESØE

**Hamadoumik ateqarpunga. Kisianni Teïdo ateru-
seraara, tamarmik taama taasarpaannga. Uanga
oqaatsinni isumaqarpoq pilluarneq. Ananaga
oqartarpoq ilaqutariit nukappiarartaqaleramik
nuannaarsimanermik taama taaguuteqartunga.
Sisamanik aleqaqarpunga najaqarlungalu marluk.
Suli nukappiarartatuaavunga. Arfineq-pingasunik
ukioqarpunga.**

Uumasuutivut uanga paarisarpakka. Nersusuaateqarpugut pingasut piararlu, aamma savaasat arfineq-pingasut. Ullut tamaasa uumasut neriniartillugit ingerlaqatigisarpakka. Maani uumasuutitsinnik paarseqatigiittarpugut. Illoqarfeerarput ateqarpoq Banguel. Illoqarfiup angisuup Sebbap ungasinngisaa-niippoq. Uumasunik paarsisartuusugut ullut tamaasa naapittarpugut. Ikioqatigiittarpugut. Makiaartarpugut, arfinernullu qaammaraa-ngat aallartarluta.

Uumasunik paarsilluni arpaqattaarluni kiattaqaaq. Taamaammat alanngormi unillatsiarneq iluartaqaaq. Ullumi Ali aamma Hamadou nikorfaqatigaakka. Uumasunik paarsisut ajaappiaat imerlu puiaasaq nassarpagut. Puujaasaq ajaappiamut qilerlugu nassaruminarnerusarpoq.

Orpiup ataani oqaluuterujuutaa uumasut nakkutigaaqut. Sungiusimavagut. Sorliit uumasuutiginerlugit nalunngilagut. Assigiikkaluqaat sorliinersulli nalunngilagut. Nersussuaaterput qernertoq nuannarinerpaasaraa. Kusanaqaaq. Taanna ungasissumukarsimavoq. Savaa-saarli aamma inequnaqaaq.

Maanna uumasut nerisassaqrularput. Qanit-tukktu ukiup siallersarnerata naligimmagu nuna qorsuuvoq. Panerneqarnerata nalaani nerisassaa-leqinerusarput. Taamaaligaangat neriniarfissarsiorlutik ungasinnerusumut ingerlasarput – uagullu malittarisariaqartarpagut. Ullut tamaasa uumasullu km-ererpasuit pisuttarpagut. Savaa-sat orpinnut majuarsinnaapput. Pilutat qorsuusut tamaasa nererusuttarpat.

Tassa illorput. Igaffik nammineq illuuvoq alla. Aamma mikisumik hirsenic panersaaviuteqarpugut. Hirsenic naatitsivimmik narsaateqarpugut, taakku nerisareqaagut. Tô-liornermut atortarpagut - hirsenic kinertuliaq miseqperlugu nerisassaq. Miseraa naatitanik sanaaq. Taakku mamarinerpaasaraakka. Akulikitsumik ullaakkorsiutigisarpagut unnukkorsiutigisarlugillu.

Kissaatima annerpaat ilagaat atualernissaq. Ikinngutiginerpaasara Bassirou aamma nunaqqatigut arlallit atuartuupput. Atuarneq allannerlu ilikkarusuppakka. Ataataga oqarnikuuvoq immaqa piviusunngorsinnaassasoq. Ataataga ilaqttakkalu tamarmik atuartuunikuunngillat.

Kisianni atualissaguma naluara kia uumasut paarrissanerai. Atuarfik nunaqarfitsinniit kilometerit pingasut ungasitsigisumiippoq. Allat ilagalugit atuarfimmuut pisussinnaavunga. Neriuppunga ataatama atuartunngortissinnaajumaaraanga.

Nittartakkami Teïdo uumasunik paarsisoq takusinnaavat. Angalaannartut uumasuutaat - savaasat, nersussuit, sitituut qatigattuullu pillugit paasisaqarnerusinnaavutit. Uumasut pillugit filmeqarpoq. Aamma Teïdop mamarisaata tō-p sananissaanut najoqqutassaq nassaarisinnaavarsi.

heleverdeniskole.dk/teido

Qimaaneq

ALLATTOQ: SANDRA SCHWARTZ · ASSILIARTAI: ANJA GRAM

Nunami sorsuffiusumi Alaa, arnaa angutaalu najugaqarput.

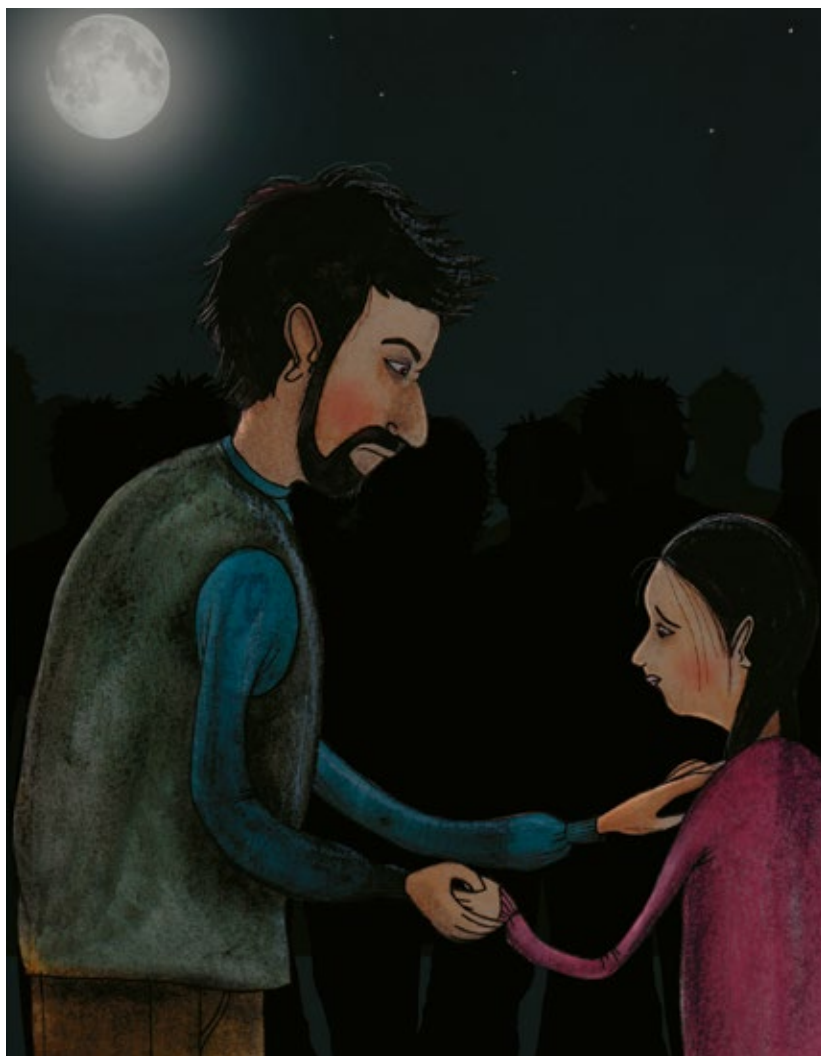
Illuat illoqarfiallu suujunnaarnikuupput, pigisatik tamaasa annaanikuuuat.

Alaa unnuami sininneq sapingajattarpoq. Sequnngeraangami qarpallannerit qaartartullu sinnattorisarpai.

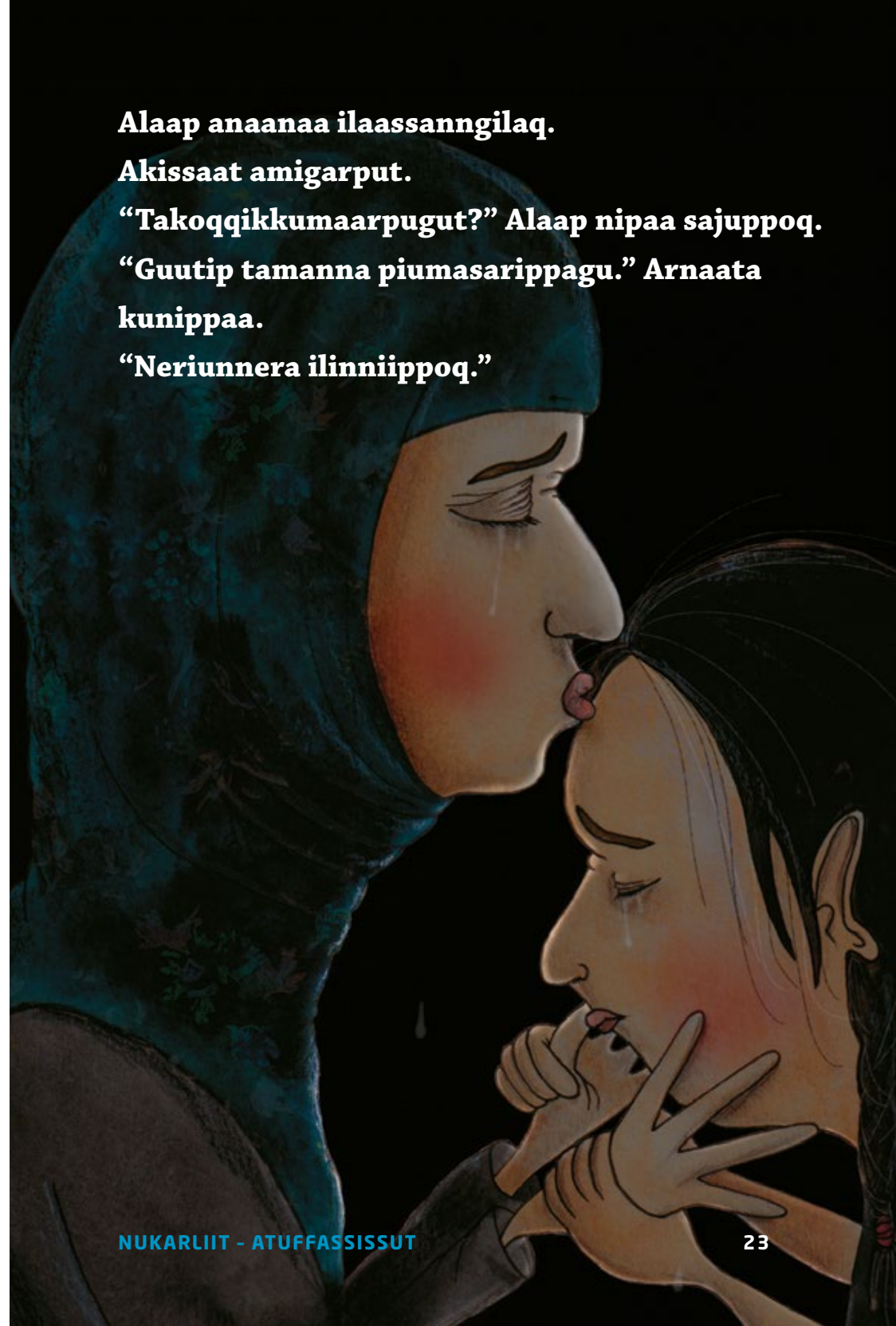
Ataataa nunaminit qimaanialerpoq.

Maani siunissaqanngillat.

Angallammut ilaallutik nunamut allamukassapput.

**“Annilaangavunga,” Alaa qialluni oqarpoq.
“Nalunngilara,” ataataa oqarpoq.
“Anaana inuulluaqqussavarput.”**

**Alaap anaanaa ilaassanngilaq.
Akissaat amigarput.
“Takoqqikkumaarpugut?” Alaap nipaa sajuppoq.
“Guutip tamanna piumasarippagu.” Arnaata
kunippaa.
“Neriunnera ilinniippoq.”**

**Alaa ataatanilu sivilisuumik pisupput.
Inuit hunnorujorpassuullutik taarinnarmi
pisupput.
Alaa imeruppoq, kaappoq qasoqalunilu.
Ullut kisikkunnaarnikuuai.
“Assaga iperassanngilat!” Ataataata
oqarfigipilorpaa.
Tammaanissaa annilaangagaa.**

**Angallat mikivoq. Mikivallaarpoq.
Tattoqingaaramik aalariarnerluunniit saperput.
“Ilaannigooq niviarsiararpoq atuartoq
pinnguartartoq.”
Alaap angutaa sininnaveersarluni
oqaluttuarpoq.
Meeqqat arlallit qiapput. Kiagussunnippoq
annilaanganerlu malunnarluni.
Ullut arlallit angallammik ingerlapput.
Imaq qatsungammat iluatsitseqaat.
Taava angallat alla takulerpaat.**

**Ilaat ataaseq nikuimmat aalaterilerlunilu
angallat orfaalerpoq.
Angallat immalerpoq kivillunilu.
Alaa immamut nakkarpoq.
Nilleqaaq taaqalunilu.
Tamarmik nilliapput. Amerlanerit
nalussinnaanngillat.
Itinermut taaqisumut kiviartorput. Aamma
Alaa.
Tiguneqarpoq nusunneqarlunilu. Ataata.
“Alaa, akiuunniarit, anaanat pillugu
akiuunniarit!” Suaartarpoq.**

**Alaa sissamiilluni iterpoq. Kisimiippoq.
Angutip takornartap tæppemik ulissorpaa.
Qajassuarluni kivippaa.
“Ataata,” isussuppoq.
Taavali nipitunerusumik, “Ataata!”
Angutip kissumiarlugu annassimasunut
allanut ingerlappaa.
Amerlanngillat. Alaa suaartarpoq.
Taava nipi ilisarnartoq tusaalerpaa.
Ataatami nipaa.
“Alaa, neriuutinnguara, ajunngilatit!”
ataataa isussuppoq pakkullugulu.**

Aqajarorsuaq - Afrikamiut oqaluttuaataat

ALLATTOQ: NIELS HARTMANN · ASSILIARTAI: DORTHE KARREBÆK

Qangarsuaroq orpinnik killuisartoq nulianilu illunngua-
minni orpippassuarniittumi najugaqarput. Ukiorpas-
suarni aappariissimapput inuusuppallaarunnaarsimal-
lutik. Maannali siullermeerlutik meerartaartussanngoramik
qilanaaqaat. Inunngorpoq nukappiaraq angisooq. Inoorlaanit
allanit angineq. Inunngoriutaa suaarpoq: “Kaaqaanga!” Orpin-
nik killuisartup nuliata milutsilerpaa. Milussuataarpoq. Nukap-
piaqqamut taama angitigisumut immua amigarpoq. Nerisassaa-
nik tunigaangamikku ingerlaannaq nunguttarpai. “Ila kakkaak!”
Orpinnik killuisartoq oqarpoq. “Sulilu meeraaraalluni!” Ernertik
atserpaat Aqajarorsuaq. Atia eqqumiikkaluarpoq. Atermilli
allamik tulluartoqanngilaq.

Aqajarorsuaq neriinnavippoq. Nerineq, anarneq
nissaannerlu kisiisa suliarai. Ullaakkut yamsimik
kinertuliat igat arlallit nerisarpai. Ullup-
qeqqanut bananit 14-it. Unnukkut
kukkukuuqqat sisamat. Ataatsimik
qaammateqalerami qingalissuaq
nungussinnaalerpaa. Arnami oqarf-
gippani: “Erninnguara, qaalersimas-
saatit.” Aqajarorsuaq akisaraaq: “Kuk-
kukuuqqamik tuneqqilaannga!”
Nerillaaraa.

Ulapinnakujuppoq. Orpinnilli
killuisartup nuliatalu pituariga-

mikku pilluaatigeqaat. Nukappiaraq kuniortarpaat, passullugu sininnialeraangallu innartittarlugu. “Nukappiarannguaq, siniluarua,” Aqajarorsuaq niaquatigut tagiartuutigalugu oqarfigisarpaat.

Piffissap ingerlanerani orpinnik killuisartup nuliatalu paasilerpaat meerartaaginnarsimanatik, aammali ajornartorsiutisarsisimallutik. Imminnulli oqarfigipput ernertik pillugu qanorluunniit iliorsinnaallutik. Ernertik nerisassaqtinniarlugu ullut tamaasa suleruluttariaqartarput. Ernertillu asafigamikku naamagalugu suleruluttarput.

Angakkumukaassinnaagaluarpaat kisianni taamaaliunngillat. Isumaqaraluarpummi taamaannera qaangiukkumaartoq. Aqajarorsuarli alliartuinnarpoq. Tallimanik ukioqalerami ataaminit nukittuneruvoq. Inuit qulit nerisinnaasai nerisarpai – attugaqasananilu. Iggavimmi nerilluni issiarusaartarpoq.

Ullut ilaanni orpinnik killuisartup qatsuppaa. “Erni, orpippassuarni sulinermut ikiuuttalernissannut piffissanngorpoq,” oqarfigaa. “Aap, ataata, taamaaliussaanga,” nukappiaraq oqarpoq. “Uli-maammik tuniinnannga ikiussaqaarpakkit.” Orpinnik killuisartuq saffiuumukarpoq ulimaallu pitsaanerpaaq pisiaralugu. Aqajarorsuulli ulimaak takugamiuk illariarpoq. “Ataata, ulimaatearaq taama mikitigisoq sumut atussagakku? Ulimaatissarsissavarma orpittut takitigisumik ipulimmik qamutivillu usisarfiatut atsigisumik ulimaatitalimmik,” oqarpoq.

Angutaa ulimaammik taama angitigisumik nassaassaqannginnami saffiooq sanaateqqulluni qinnuigaa. Sapaatip akunnera qaangiummat naammassivoq. Ulimaat qamutinut ikinalermagu saffiuup ikiorpaa. Taanna Aqajarorsuup iluarisimaarpaa. “Qujanaq ataata, maanna ikiorsinnaanngorpakkit. Orpiit sorliit killusanerikka oqarfigiinnassavarma,” oqarpoq.

Aqaguani ullaakkut orpinnik killuisartup ernini orpippassuali-aqatigaa. Orpitoqqat ataatsimoortut tikkuarpai oqarlunilu: “Uku

200 missaaniikkunarput. Ernik, taakkuninnga agguissunniannga?" "Ilaana," nukappiaraq akivoq. Taava orpinnik killuisartuq nuannaarluni angerlarpoq. Ataatani ingerlaniariartoq Aqajarorsuup ulimaassuani tiguaa. "Uku tunisassiarissavakka, ukulu ikummatissatut aggussavakka," ulimaanni niaqqumi qulaatigut kaajallattarlugu killuiitigaluni erinarsorpoq. Orpissuit uppittarnerat nipi! Suli taarsinngitsoq killugassat tamakkerpai. Allaanngilaq anorersuup orpippassuit aqqusaalutorisimagai. Aqajarorsuaq nuannaarluni iluarisimaarlunilu angerlarpoq. Unnullu taanna savaaraq ilivitsoq nerivaa.

Aqaguani inuit tusarsimallutik oqallittorsuupput. Tamarmik nukappiararujussuaq nukissuilu oqallisigaat. Nunami tassani orpinnik killuisartup ernerata tusaamasanngorpoq. Sivitsunngitsoq inuit oqalulerput Aqajarorsuaq ulorianaateqarsinnaasoq. Tamannalu angutaanut oqaatigisariaqalerpaat. "Allatut ajornaqaaq, alleqqinnginnerani toqukkuminarnerussaaq, taamaaliortariaqarputit." Orpinnik killuisartumut oqaatsit tamakku nuanneeqaat. Kamappoq, aliasulerlunilu. Tusakkani nuliaminut oqaluttuarineq saperpai, orpippassuit ilorpasissuunut pisuppoq.

Inuit ilimagisaattut pisoqarpoq. Aqajarorsuaq alliertortilluni nukittoraluttuinnarpoq. Orpinnik killuisartup nukappiaqqap nukeqarnerujussua nuannarisaqaa. Nukappiararmi suliaminut pikkorissiaruinnarpoq. Orpinnik killuineq pisariilleqaaq, ilaqutariillu aningaasarsiorlualerput. Tupinnanngilaq orpinnik killuisartup nuliatalu ernertik tulluussimaarutigeqimmassuk. Qaquguluunniit qimassinnaanngilaat. Hiistitulluunniit nerisalaruarpat soqutiginnngilaat. Inuilli oqaluinnavippu. Orpinnik killuisartukku ernertik iluaqutigalugu pigissaartunngornerat sinngagilerpaat.

Aqajarorsuaq qulinik ukioqartoq orpippassuarni aallaaniartoqartussaavoq. Aallaaniat orpinnik killuisartuq erneralu aallaaniaqataaqqullugit qaaqqaat. Tamarmik orpippassuarni qattornit por-

tunersaannukarput. "Ernerit angeqaaq nukittullunilu," aallaaniat orpinnik killuisartuq oqarfigaat. "Taanna kanani ataaniissinnaavoq nipiliorlunilu uumasut qummut qimaatillugit." Siunnersuut orpinnik killuisartup torrageqaa. "Ammukariarlutit sapinngisat tamaat nipilioriartorniarit," erni oqarfigaa. Nukappiaqqap orpiit timitarsui marluk nassaarai imminnullu anaarluttaallugit nipiliulerpoq. Allaanngilaq kallerujussuarpaluttoq. Orpippassuarni uumasut toqqorfimminnit nuerarput aallaanianillu pisarineqarlutik. Aallaanialli ilai pilersaarutipalaaqarput, iliuuseqarnissaminnullu utaqqiinnarlutik.

Nipiliornerup nipitunerpaaffiani piniartut nukittunerpaat qulit qattornigup qaanukarput. Ujararujussuaq qaavaniittoq assoroqalutik ajappaat, ujarak kaanngarami orpinnik killuisartup ernerata tungaanut assakaalerpoq. Naatsorsuutigigaluarpaat nukappiaraq ujaqqamik eqqortissasoq toqulluni. Aqajarorsuulli ulorianartoq paasivaa. Tigummiani igippai ujarassuarlu akorlugu. Tigoriarlugu illoqarfeeqqamut qaninnermut ingerlappaa. "Qujanaq!" Suaariutaa ujarak illoqarfeeqqap qeqqanut igippaa. Illut anginerit tallimat sequmippu. Inuit tatamillutik nilliallutillu suaartaappu qimarrallutillu. Orpinnik killuisartup qanoq iliussanerluni naluleramiuk iliuuseqanngilaq. Inuimmi nammineq pisuusutut isigai. "Immineersuit .." angerlamut saariutaa imminut oqarfigaaq.

Illoqarfeerarmiut angutitaasa malippaat. "Orpinnik killuisartuq!" Sioorasaarerpalarlutik suaarpaat. "Arlaleriarluta oqareernikuuvugut taamaalluni ernerpit ajutoortikkumaaraatigut. Massakku toqussagit piunaffigaatsigit!" Orpinnik killuisartunnguakkuluup qanoq iliornissani naluliivippaa. Erninimi asaqaa. Takusinnaagamiulli angutit oqaatsitik pimoorukkaat arlaannik iliuuseqapallattariaqarpoq.

Aqaguani nuliaminut oqarpoq Aqajarorsuaq ilagalugu orpippassuarnut ikummatissaminnik agguartorniarni. Orpiit takusinnaasami anginersaata sanianut unippoq. "Ataata, ikius-

savakkit?” Aqajarorsuaq aperaaq. “Naagga, nammineq orpik uppisikkusuppara, illit ivikkanut nallarlutit qasuersaarniarit,” angutaata akivaa.

Orpinnik killuisartup orperujussuup uppiffissaata nalerpiaanut erni innarteriarlugu ulimalluni aallartippoq. Ernermi sinnaarissinissaata tungaanut ulimassuataarpoq. Suli Aqajarorsuaq sinittoq orpik ueriartuleqaaq. Tungaannaanut uppikkiartorpoq. “Ajjaa,” orpinnik killuisartup ernermi sequminnera isigerusunnginnamiuk anersaaruluppoq sequnngerlunilu.

Qanngulunneranik ernera iterpoq. Orpik uppittorlu talini siariaarpai assarujussuarminillu tigullugu. Nikueriarluni orpik nammakkiuppa. “Orpik angerlaappara. Ukiup sinnera ikumtissaqalerpugut,” oqarpoq ingerlallunilu.

Aqajarorsuup apuukkami orperujussuaq ilinialeruttorlugu sapangippaa. Qanngorsuarliuna, ilaqtariit illuat sequmippoq. “Utoqqatserpunga,” nukappiaraq anersaaruluppoq. “Soqutaangilaq, allatut ajornaqaaq,” ernini tuiatigut attorlugu oqarfigaa. “Allatummi ajornaqaaq,” ernini qungujulluni oqarmat akillugu qungujuppa, ernermimi toqunngitsoornera oqiliallaatigeqigamiuk. Sivitsunngitsoq marluullutik nutaamik illulioeerput. Taamaanneranilu illoqarfeearmiut qanoq ilillutik Aqajarorsuaq pisarissanerlugu oqallisigaat. Paasivaammi imaaliallaannagasaaq.

Sapaatit akunnialui qaangiummata orpinnik killuisartooq ataasinnguartorniarluni illoqarfeearliarpoq. Imerniartarfimmiinnerani illoqarfeearmiut angutitai nutaamik pilersaarusiulerput. Arlaata orpinnik killuisartup imigaa sininnartumik akuaa. Sivitsunngitsoq sinilermat angutit akiarlugu nulianut angerlaappaat. Nuliata nalusaanik popcornit puussiaq uiata madrassiatataanut ilivaat. Aqaguani iterluni aalariarnerani seqqulummat allaangilaq saarni nallorpaluttut. “Arraa uinngua,” nulia oqarpoq. Qanoq iliussanerluni naluleramiuk Aqajarorsuarmit angakkoq aatippaa. Angakkup nipi seqquluttooq tusaagamiuk

qinngululerpoq oqarlunilu: “Nappaat taanna ajortorujussuuvoq. Ajorunnaarutaasinnaasutuaq tassaavoq kuukkooriarsuup neqaa nutaaq.” Nulia qialerpoq, qanormi ilillutik kuukkooriarsuup neqaanik pissarsissappat? Aqajarorsuup tusaagamigit assarujussuani eqippai oqarlunilu: “Kuussuarmut kuukkooriarsuarmik pisaqariartorpunga.”

Illoqarfeearmiut tusarluaqaat. Qularinngilaammi nukappiaraq kuukkooriarsuarmit neri-neqassasoq. Aqajarorsuarli suli taarsinngitsoq kuukkooriarsuarmik nammalluni angerlarpoq. Isumaqarput ittortik kuukkooriarsuup neqaanik neriniariaruni aaqqissasoq. Sulili siniffimmit aalariaraangat saarni nallorpaluttut seqquluttarput. Angakkoq aggersar-neqaqqippoq. Eqqarsarujussuarluni oqarpoq: “Ataasiinnarmik iluaqutiginnaasaqarunarpoq. Tassalu naavi inngilip suluani tagiartorlugit.”

Nulia suli qianerulerpoq. Isumaqarpormi inngilip suluanik pisarsisoqarsinnaangitsoq. Aqajarorsuulli arni tuppallersarpaa oqarlunilu: “Inngilimik ujaasillunga Nunarsuaq angallavigissa- vara. Taava ataata aqqissaq.”

Aqajarorsuaq angalarsuataalerpoq. Nunarpassuit tikikkaluarpai inngilimik ataasinnuamilluunniit takunani. Nukappiararli tunniutinnarneq ajorpoq. Ullorpassuit ingerlapput. Kiisami inngili takuleqaa. Nunarsuarmi qaqqat portunersaata qaani qaamagamiuna. Aqajarorsuup qummukarluni, qummukarluni kiisami tikippaa. Inngilip nukappiararujussaq takulerlugu tupannermik suluni siaapiloorpai. Siaarneri sakkortungaarmata suluusa aappaata nuua nukappiaqqap uummataata nalaanut kappuppoq. Aqajarorsuup assani uummatimi nalaanut pisillugu nakkakattalersoq inngilip tiguaa. Qilaap tungaanut qullariartornerminni Aqajarorsuup angunni suaarpaa:

“Ataataa! Toqulerpunga! Kimut timima puammalu nukii tunniutissanerikka oqapallagit!”

Orpinnik killuisartup ernermi suaarnera tusaavaa akillugulu: “Erni, timivit nukii imermut puavillu nukii anorimut tunniunniakkit!”

Taamanerniilligooq imeq sakkortunerusumik kuulerpoq anorillu sakkortunerulerlutik. Ullorlu taanna orpinnik killuisartup nuliata madrassip ataani popcornit puussiaq nassaaraa, uialu ajorunnaarluni. Ullormillugooq tassannga saarngi nipilioqqingillat. ■

Guatemala
2015

“Tamaavimmik uannukartuuppat?”

ALLATTOQ ASSILIISORLU: JULIE DALSGAARD KNUDSEN

Teresakkut anitsiaqqammerput. Teresap atuaqatimi pinguaqatiginissai titartaanerlu nuannareqai. Ullumi atuaqatigiit innermik anitsisartunik titartaapput. Tassami Teresap atuarfia qaqqanik innermik anitsisartunik avatangiiseqartoq Guatemalami Atitlánip tasersuata eqqaaniippoq.

Teresa 1.000 sinnilinnik allagarsivoq

Isaagamik allagarsiasani allakkat puui angisuut arlallit tiguai. Danmarkimi atuartut LæseRaketteami allaaserineqarnera atuarsimariaramikku allaffigisimavaat. “Tamaavimmik uannukartat?” Allagarsiarpassuani isigalugit aperivoq peqqissaarlunilu allakkat,

titartakkat tunissutillu nerriviup qaanut ilillugit.

Kortit innermillu anitsisartut

Allagarsiani titartakkallu nuannarerpasillugit nerrivimmu ilivai. Korterpassuit atuarpai, ataaseq kaniinamik assitalik nuannareqaa. “Kaniinaq nuannarisara assigeqaa,” oqarpoq. Atuarfiat qanittukkut kaniinaatitaarsimavoq, atuarfiup naatsiiviani kaniinat inaanniipput. Danmarkimi meeqqat amerlasuut angerlarsimaffimminni kaniinaateqarnerat Teresap alutoreqaa. Kortili qimmiaqqamik assitalik nuannarinersaavaa. “Ila inequnaqaaq,” oqarpoq.

Teresap korti Danmarkimeersunik assiliartalik soqutigalugu isiginnaarpaa. “Danmarki pannakaatut manitsigaaq,” Danmarki qaqqarujussuaqaranilu innermik anitsisartoqanngitsoq tusarmiuk oqarpoq.

Teresap tunissutisiami affai animinut tunniunniarpai

Atuartorpassuit Teresa aqerluusanik, tuschinik, paaatiniq allanillu nassissimavaat. “Taakku anigalu Brayen avissavagut.”

Allagarsiani poortorpai. Korteq nuannarinerpaasani qimmiarartalik kaasarfimminut ikivaa. “Taanna anaannut ingerlaanaq takutinnaarpara,” oqarpoq arpaannarlu qungujulaqaluni anaanaminukarluni anilluni.

Teresap inuullaqqussutaa filmiliaq takuuk.

heleverdeniskole.dk/teresa-og-postkortene

Guatemala
2015

Asasara Esvin, Læse- rakettemi tusarpakkit

ALLAGARTAI ASSILIARTAAU: JULIE DALSGAARD KNUDSEN

Esvinip allakkat puuni kortit qanoq amerlatigineri takulerlugit uerujussuarpoq. Illuminni siniffiup aappaani qatanngutini issiaqatigai.

Kortit 1000 sinnillit

Aallaqaammuit allakkat ataasiakkaat peqqissaarluni ammartarpai atuarlugillu, titartakkallu alapernaalluni isiginnaarlugit. Sivitsunnigitsorli titartakkat, allakkat, kortit nassiussaluillu siniffimmut siaarpei. Qatanngutai Esvinitulli alutorsartigaat.

”Esvin, allakkat tamarmik ilinnukarpat?” Nukaa usorulaarpasilluni aperaaq. Esvinikkut ikioqatigiillutik allakkat immikkoortiterpaat – danskit erfalasui immikkut, titartaatit, piaatit aqerluusallu immikkut, uumasunik assitallit immikkut...

Messi kortillu

Qaleriiaat ilaata ataatsit qatanngutiminut attoqqunngilai. FC Barcelonap arsaattartunilu nuannarinerpaasaata Messip assingi. Esvinip alutoreqaa Danmarkimi meerarpassuit namminermisut isikkamik arsarneq aamma FC Barcelona soqutigisarimmassuk.

Esvinip niviarsiaqqamit Annamit atilimmit allagarsiani atuarpai, ”Asasara Esvin, LæseRakettimi tusarpakkit ...” Niviarsiaqqap allakkat tunuanni imminut Esvinilu titartarsimavai qulaatigut uummataasalerlugit. Esvinip titartagaq takugamiuk aappillerpoq isigeqqilaariarlugulu qungujulluni. Esvinip nukaatalu takulerpaat Holger Danskipp assinga. ”Panaqarpoq,” nukaa alutorsarluni oqarpoq. Holger Danske pil-lugu oqaluttuaq – Danmark ulorianartorsiulerpat iterumaartoq – tusaramikku nuannaraat. ”Torrak” ataatsikkut oqarput.

Esvinip allagarsiani tamaasa nuannareqai. Esvinip inuullu-aqqusineranik filmiliaq takuuk.

heleverdeniskole.dk/esvin-og-postkortene

Filmit assillu
Burkina Faso-
meersut
takukkit

Burkina Faso ilisima- saqarfigineruleruk

Nunap oqaluttuarisaanera ullutsinnilu pissutsit pillugit ilinniarsinnaavutit. Oqaatsit, ulluinnarni atukkat atuarfiillu paasisaqarfigisinnaavutit. Burkina Fasomi pinngortitaq, silap pissusaa sorlernillu uumasooqarnersoq paasisassarsiorfigikkit. Asserpassuit aamma nunarsuarmi meeqqat sulisartut ilaasa assingi takusinnaavatit.

ATUARFIK
ULLUINNAALLU

BURKINA FASO
PILLUGU ILISIMASSAT

OQALUTTUAISAANEQ
ULLUTSINNILU PISSUTSIT

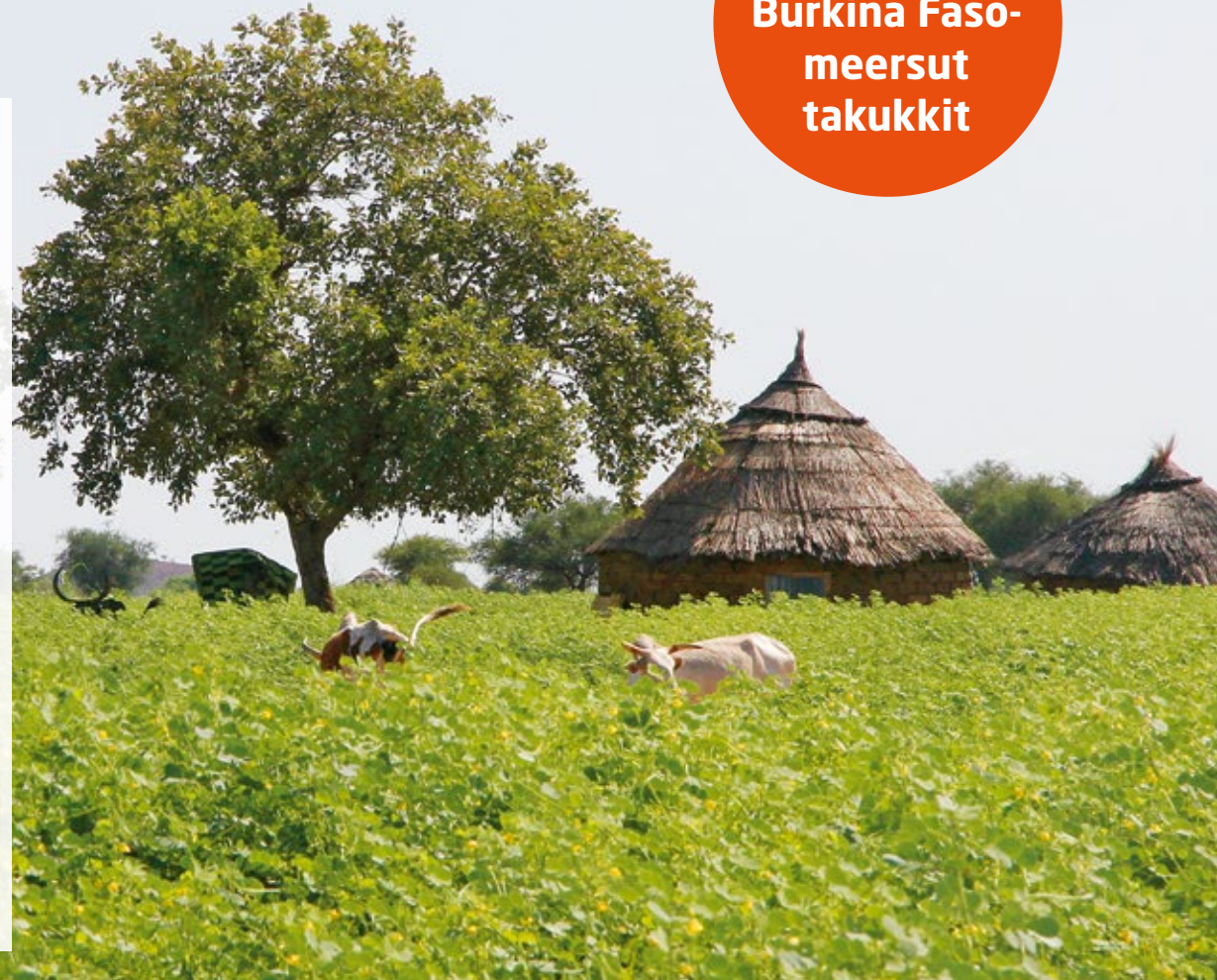
PINNGORTITAQ
SILALLU PISSUSAA

UUMASUT

MEEQQAT
SULISORINEQARTARNERAT

heleverdeniskole.dk/laeseraketten

Meeqqat AtuaRakettimiit- tut ilisarimanerulikkitt

Sammissaq Burkina Fasomi meeqqat (**Burkina Fasos børn**) filminik assinillu ulikkaarpoq. Tassani meeqqat AtuaRakettimiittut suli ilisarimanerulersinnaavatit, Burkina Fasomilu meeqqat inuusuttullu inuunerat paasisaqarfiginerullugu. Teïdo savaasanik paarsisoq Fatoumatalu hirset tummaaralugit aserorterisoq takusinnaavatit. Sekouba nukaalu tumerparpaamik sungiusartut aamma Hamidou aturfiani araberit oqaasiinik ilinniartut takusinnaavatit. Aamma nersutinik niuerfissuaq tassanilu meeqqat sulisartut Burkina Fasomiut takusinnaavatit.

BURKINA
FASOMI MEEQQAT

Oqaluttuat nipilersornerlu ilinniakkitt assassorlutillu

Sammissat Piorsarsimassueq ileqqullu (**kultur og tradition**) aamma Assassorneq (**vær kreativ**) soqutiginartunik ulikkaarput. Burkina Fasomiut oqaluttuariaasaat alutornartoq paasiarneqarsinnaavoq. Nipilersuutit tusarnaarneqarsinnaapput, nipilersuutigineqartartullu takuneqarsinnaallutik. Kiinnarpaliorneq pinnerasaasiornerlu ilinniarneqarsinnaapput, allagarsiussassaliorneq annoraaminermillu allalersuineq ilinniarneqarsinnaallutik. Sammissat alapernaassuseq pilersitaqarusussuserlu uummarissartarpaat.

PIORSARSIMASSUEQ
ILEQQULLU

ASSASSORNEQ

heleverdeniskole.dk/laeseraketten

Burkina Fasomi meeqqat atuartunngortikkit

400 kr.-mut
meeraq ukioq
ataaseq
atuarsinnaavoq

Teïdo 8-nik ukiulik atuartuunngilaq. Illoqarfiup Sebbap qanittuani illoqarfeeqqami najugaqarpoq. Ullut tamaasa uumasuutitik paarisarpai.

Meerarpassuit Burkina Fasomi taama inuupput – ingammik nunaannarmi. Meeqqat atuariartortittarnerat ileqquunngilaq. Angajoqqaat amerlasuut namminneq atuarneqanngillat atuarsinnaanatillu allassinnaanatik. Ilaqutariit ikioqatigiillutik uumasut paarisarpaat, nunalerisarpuit, nerisassiortarpuit, errorsisarpuit ...

Suliarineri sivirusarpuit. Illut innaallagiaqaratillu imeqanngillat, narsaatillu maskinat atornagit suliarineqartarlutik.

Atuarfik pingaaqaq

Burkina Faso Nunarsuarmi nunat piitsuunerpaat ilagaat. Innuttaasut affangajaat 15-it ataallugit ukioqarpuit. Nuna piitsuussusermit aniguissappat inuit tamarmik atorfissaqarpuit. Taamaammat meeqqat atuartuunissaat ilinniagaqarnissaallu pingaaruteqarpoq. Taamaalillutik imminnut, ilaquuttatik nunartillu ikiussavaat.

Burkina Fasomi meeqqat 30 %-ii atuartuunngillat. Danmarkimi klassi nalinginnaasoq 26-nik atuartulik assersuutigissagut-sigu ima isikkoqassagaluarpog: 8-t atualinngisaannassappuit.

Taakkunannga sinneruttunit 18-init pingajorarterutaat atuarnertik suli naammassinagu atuarunnaassappuit. 26-nit 12-it kisimik atuarnertik naammassissavaat.

Katersasi makkununga atorneqassappuit:

- **Meeqqat amerlanerusut atuartunngortinnerinut** – Burkina Fasomi meeqqat 30 %-ii atualernej ajorput
- **Meeqqat atuartuuginnarnerannut soraarummeerneranullu** – Burkina Fasomi meerarpassuit siusinaarlutik atuarunnaartarpuit
- **Ilinniartitsisut amerlanerit pitsaasumik ilinniagaqarnerinut** – illoqarfeeqqani ilinniartitsisorpassuit ilinniarsimannngillat
- **Atuakkanik, allattaavinnik aqerluusanillu amerlanerusunik pisinermut** – ingammik atuarfiit mikisut illoqarfeeqqaniittut atortussanik amigaateqarpuit
- **Angajoqqaanik pikkorissaanermut** – meeqqatik atuartunngortinniassamatigit namminnerlu iliuuseqaqataallutik – soorlu atuarfinni siulersuisunut ilaasortanngornikkut

BURKINA FASOMI INNUTTAASUT AFFAI 15-IT
ATAALLUGIT UKIOQARPUIT

BURKINA FASOMI INUIT SISAMAAGAANGATA PINGASUT
ATUARSINNAANATILLU ALLASSINNAANNGILLAT

Atuarneq utaqqisin neqarsinnaanngilaq

Katerseqataaguit Burkina Fasomi meeqqat Teïdo tut atugallit ikiussavatit

Imatut katersueqataasinnaavusi

Eqquiniutinik tuniniaaneq

Ilinniartitsisorsi eqquiniutinik 80-inik peqarpoq ataaseq 2o kr.-lik. Taakku angajoqqaassinnut, aanakkussinnut matunulluunniit kasuttoqattaarlusi tuniniarsinnaavasi. 1.200 kr. katersorussigit atuaqatigiullusi sikunnassaasi. Ajornanngeqaaq, tamassi eqquiniutinik 2-3-nik tunisaqarussiuna. Ilinniartitsisorsi eqquiniutinik piniaqqissinnaavoq uunga heleverdeniskole.dk/lodsedler

Isumassarsiullaqqissuseqarluni katersuiniarneq

Aamma ilissi nammineq isumassarsiarsi atorlugu katersuiniarsinnaavusi. Assersuutigalugu isiginnaartitsilerussi kaaginik isissutissanilluunniit tuniniaallusi. Atuaqatigiullusi isumasarsiatialaanerpaamik katersuiniarussi ATUARFIK TAMARMI sikunnassaaq.

Katersuiniarneri isumasarsiatialaasoq oqaluttuaralugu uunga mailikkut nassiussinnaavarsi bsu@ibis.dk isumasarsiorfusinnaavoq heleverdeniskole.dk/fantasi

Burkina Fasomi meeqqat qujassaqaat ilissilu sikunnallusi

Meeqqat Burkina Fasomiut ungasikkaluaqalutik ikiuuttunut qujarusupput. Taakku sinnerlugit IBISip atuaqatigiit ikinerpaamik 1.200 kr.-nik katersuisut mamartunik sikullerfigissavai.

Misigisassarsiorluni angalaneq eqqorsinnaavarsi

Atuaqatigiit Danmarkimi katersuilluarnerpaat ilaanniittut misigisassarsiorluni angalaaneq eqqorsinnaavaat. Uku arlaannut Fårup Sommerland, Vikingeskibsmuseet, Experimentarium, Kattegatcenteret, Randers Regnskov, Orion Planetarium imaluunniit Sagnlandet Lejre.

400 kr.-mut Teïdo ukioq ilivitsoq atuarsinnaavoq

Fatoumata

Fatoumatap ulapputigisartagai

ALLATTOQ: DORTHE NIELSEN · ASSILIISOQ: WILLIAM VEST-LILLESØE

Ullaaralaajuvoq. Fatoumatap dunki sungaartoq tigoriarlugu suli tarrajuttoq imertarluni anivoq. Ulloq sivirusus-saq aallartippoq. Aqqusineeqqakut amitsukkut illut ammalortut saneqqullugit narsaatitigoortarluni kuuvaqqamukarpoq. Suli siallersarnera qaangiutinngimmat imeqaqaaq. Niaquusaaraq dunkip immerneranut atortaramiuk sivirusarpoq. Dunki 20 l-it missaanik imalik niaqquminik nammattarpaa. Kuuaraq illuanniit 1 km-ip missaanik ungasitsigisumiippoq, imertaavalu oqimaappoq.

Fatoumata 13-inik ukiulik illoqarfeeqqami Djina Ouroumi najugaqarpoq. Burkina Fasop kujataaniippoq Elfenbenskystenimut killeqarfiata qanittuani. Illoqarfeeraq aqqusinikkut marulluusukkut tikitassaavoq. Motorcykeli ataaseq ingerlarusaarpoq, amerlanerilli – inuit uumasullu – pisuinnarmik ingerlasarput. Isigisinnaasaq tamarmi narsaataavoq hirslenik, durranik, majsinik annoraaminissamillu naatitsiviit. Narsaatit killingini orpiit alanngiffittut ikummatissatullu atorneqartarput. Maani inuit amerlanerit nunaateqarneq inuussutigaa.

Ilaqutariissuit

Illoqarfeeraq siamasissunik illoqarpoq, Fatoumatakkut illuat illullu allat 20-30-t missaaniittut imminnut qanillutik inissisimapput. Tamaaniipput ilaqtarpasui aanakkui, angakkui, atsakkui illortaavilu. “Qassiunersugut?” Inersimasut imminnut qiviarlutik illarput. “Immaqa 100-t missaaniippugut,” Fatoumatap

angaa Dramané akivoq. Fatoumata oqaluttuarpoq angajoqqaani qatanngutiniilu pingasut – angajuni Mamou, aqqaluni Issa aqqa-looqqanilu inoorlaaq illoqatigalugit.

Maanna qaammarpoq. Burkina Fasomi ukioq kaajallallugu ulloq unnuarlu takeqqatigiipput. Ullaakut arfinerniit unnuk-kut arfinernut qaamasarpoq. Fatoumatap imeq illup silataanut ilivaa. Ilaa ullaakkorsiutinut atussavaa. Tô – hirsenek kinertuliaq miseqqertagaq sanavaa. Nerereerunik aqqissuissaaq atuariat-nissaminullu ermilluni. Illoqarfeerarmiut meerartai ingiaqatigiit-tarput – akunnerup affangajaa ingerlasarput. Arfineq – pingasu-noortaramik angumerisarpaat.

Fatoumatap atuarnera

“Lecture nuannarinerpaavara,” ittuulaarluni oqarpoq. “Oqalut-tuartai nuannaraakka franskisullu ilikkarluarusullunga.” Lecture isumaqarpoq atuarneq, immikkut atuartitsissutigineqartar-

Fatoumata aatani anganilu ilagalugit.

Imertarneq hirseniillu aserorterineq nukersornartaqaat.

toq. Fatoumatakkut oqaasii taaguuteqarput djula. Inersimasut amerlanerit franskisut oqalussinnaanngimmata ilinniagas-sani nalunaraangata ikiortissaqarpallaarneq ajorpoq. “Atuarfik nuannareqaara, ikinnguteqarpunga oqaloqatigilluartakkannik. Ikinngutiginerpaasara Sendimik ateqarpoq, anitsiarfimmi iki-oqatigiilluta ilinniagasserisarpugut piffissaqaraangattalu pin-guuartarluta, nuannisartaqaagut,” Fatoumata oqaluttuarpoq.

Fatoumata soraaraangami angerlapallattarpoq. Suliassaqarta-qaarmi. Atuakkani ileriarlugit imertaqqipput. Utimut apuummat arnaata ikumatitaq ikereersimavaa. Mamou Fatoumatalu ikioqa-tigiillutik unnukkorsiutissat sanavaat. Unnukkorsiutinnaavisa ilagaat tô. Taarsimmat ikumatitaq qaammaqqutaavoq. Erruereeramik ilaqutariit oqaloqatigeerujooriarlutik innarput. Ullut tullii

Burkina Fasomi nunaatillit amerlanerit maskinat atornagit sulisarpuit. Nersussuit kalitalerlugit narsaatit assallatserneqartarpuit. Naasupiluiaaneq naatitanillu katersineq maskinaqarani suliarineqartarpuit.

weekendiusussaammat ulapissapput. Annoraassiassamik naatit-siviit naasupiluarneqassapput. Qattaq hirsenek imalik imaaruti-lermat hirset qajuusaasiaralugit aserortissapput.

Fatoumata ilinniagaqarusuppoq

Fatoumata siniffimmini ippeqinaveeqqutitalimmi nalavoq. Ulloq takinikooqaaq. Nuannaarporli ulloq naallugu atuarsinnaasi-magami, tamatigummi taamaaneeq ajormat. Assersuutigalugu annoraassiassamik katersiffik nalleraangat ikiuulluni angerlarsi-maannartariaqartarpoq. Illoqarfeeqqami meeqqat inersimasut peqatigalugit narsaatit, uumasut illumilu suliassat suliarisarpaat.

Fatoumata atuartooriarami ilinniagaqarusulersimavoq atuarfimmilu sulisunngorusulerluni. 13-inik ukioqaralarluni 4. klassiuvoq. Kingusinaarluni atualernikuusimavoq. Atuarfik naammassissallugu neriuutigaa. Qujanartumillu angajoqqaavisa isumaqatigaat.

Suli ikumatitaq aamaqartoq Fatoumata sinilerpoq.

Nittartakkami Fatou-matap illoqarfeeraani filmiaq takusinnaa-vat. Tassani imertar-toq, naasupiluiaasoq hirsenullu sequtserisoq takusinnaavat. Anno-raassiassaq naatillu allat aamma Fatou-matakkut pinnguaati-gisartagaat pillugit paasisaqarnerusinnaa-vutit.

[heleverdeniskole.dk/
fatoumata](http://heleverdeniskole.dk/fatoumata)

Atuagaq iPadilu

ALLATTOQ: NANNA FOSS · ASSILIARTAI: SOFIE KAMPMARK

IPad uumigeqaara. Nipiliornera qaamaneralu uumigeqaakka. Konradip Fiellu atuarfimmiiit soraarlutik iserniutaa pilerngullugu qalianut arpaliuttarnerat uumigeqaara. Uanga pilernguttarnikuuaannga. Oqaluttualiat imarisakka meeqqat nuannarinerpaanikuuaat. Kina sarliartissanersoq, kina atuakka-mi oqaluttuamik toqqaassanersoq kinalu qupperartuussanersoq pilerngunneqartarnikuuvoq.

Tamakku tamarmik qanganngorput. Atuarneqassaarnera uumigeqaara. Uumigingaaraku allaat qupperapiloorneqarnerma kinguneranik quppernerit ilaasa katangajappallattarnerat maqaasivara. Quppernerma ilaanni inuaasa inikui ersigunnaalerput, aamma oqaluttuami “Aappaluttumik nasalinnguaq”-mi Konradip saftimik kuseriarnikuusaa, paningaarami kiisa nipoqqutakkunnaarpoq.

Maanna sinipput. Fiep talia siniffiup sinaani nivingavoq. Konradip qipia natermut nakkarsimavoq. IPadi siniffiisa akornanni nerriveeqqamiippoq, uangalu uumisoqalunga ilisivimmiippunga.

“Neriuppunga ullut arlaanni kiinarsuit igalaamineq pinniitsoq aserussasoq,” skærmeq qernertoq ammut oqalorussarfigaara. Soorunami nipikitsumik. “Neriuppunga Ramasjangip Fruit Ninjallu qamittoortissagaatit, uffarfimmut nakkaallutit imaluunniit seqinermiittutit puiussagaatsit aallutit plastikkinngorlutit qernertoq.”

IPad oqaloqatiginissatsinnut akimavallaarunarami oqaaseqanngilaq. Qanoq uumigitiginera pinngussallu oqaluuserisarpaput. Imaluunniit uanga oqaluttarpunga. Aamma allat puiugaasimasutut misigisimasimassapput. Prinsesse katitertagaq

saninni pujoralatserusaaginnalerpoq, matuani pujoralaat soorlu qulliit kuseriarneri issukullaat panersimasut. Sorsuttartut playmobilit qangali natermi saassussinissaminnut piareeqqalerput. Igalasserfimmi pappiara titartaaffissaq attorneqarani seqermit kajortissimavoq, aamma illup erfalasulerfillip pujoorfiani pujoq qarsorsimavoq.

“Utaqqilaarit, pisarissaqqaarpatsigit,” iPadi nipikitsumik oqalorussarfigaara. Pinngussat kamaatilerangata katitertakap nuannarineq ajorpaa. Katitersinnaajunnaavittaramigooq. Paasisinnaanngilaali Konrad kuisimmalli ineeqqami tassani, pinngussanit allanit tamanit sivisunerusumik najugaqarsimaluni, qanoq innersoq. Qanoq qimagaasimasutut misigisimanartiginersoq paasisinnaanngilaa.

iPadi takkutinngikkallarmat Konradip oqaluttualiat nuannarai. Ingammik Aappaluttumik nasalinnguuaq. Ualikkut angerlaraangata anaanaata atuffattarnikuuai. Nerrivimmi kaageeqqat, safti atuagaviillu. Kaageeqqat sequnneri nakkaanikut atuakkap iluaniipput, ingammik Aappaluttumik nasalinnguamik oqalutuaq naalernerani. Naggataagummi Konradip atuarsinnaanngikkaluarluni oqaluttuaq tamaat anaaminut Fiemullu oqalutuarisinnaalerpaa. Taava juullimi iPadimik tunisipput, taamanili

oqaluttualiat unitsinneqarput. Atuarnerup kingorna ilinniagasat iPadilu sammineqartarput. Maanna kaagiaramernit panerlulik quppernerma ilaanni kiisa malunnarunnaalerput.

“Utaqqilaarit,” nipitunerulaamik oqarpunga. Saqqara matupiloorpallappoq.

“Sininniaannarit,” katitertagaq itertissimagunagara uernarluni oqarpoq.

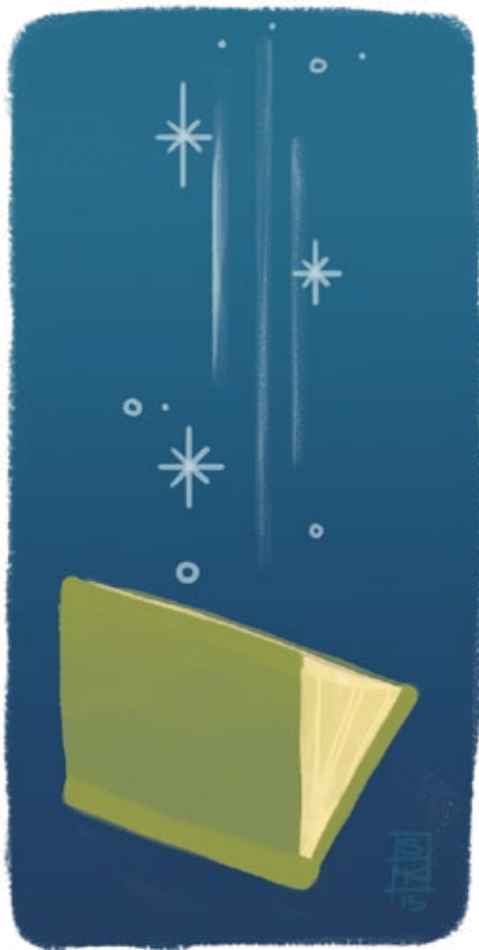
Uangali puiugaavissoqinagama innarnianngilluaasarpunga. Qamalerpunga.

Ullut ilaanni periarfissaq takoriasaarpara. Ilisiviup atinnguani natermi Konradip Minecraft spillernikuuaa. Anaanami aggeq-qummani iPad nerriviup qaanut ilissallugu puiorpaa. Skærmia qaamaqattaalaariarluni taartuinnaangorpoq.

Ungassisusaa uuttorniarlugu orfaalaarpunga. Teqeqquma arlaannik eqqorluartuugukku skærmia aserorsinnaagaluarpara. Oqaluttuarpassuarnik imaqarama oqimaaqaanga. Eqqorluartuugukku iPadipalaaq kingorna isigeqqissanngikkaluarpara. Aalajangernerera, soorlu tikip siullermeerluni naqinnermik kultiusunik qooruaartunik tagiaanerani tunuklut sajukulaarneratut malugaara. Kigaatsumik, kigaatsuaqqamik ilisiviup sinaanukarpunga. Katitertagaq paasisaqassanngilaq. Sorsuuttartut Playmobilit naassaanngitsumik sorsuunnertik kisiat silarsuaraat. Una uanga nammineq sorsutassaraara. Pujoralanni aqutikoqarpunga. Sinaatigut teqeqqukka siulliit marluk avalassaarmata pujoralaat nakkaarusaarput. Sukkasuumik iliuuseqartariaqarpoq. Sukkasuumik uniornanilu.

Konrad qummukarपालuppoq.

Sapiillisaarujussuarpuunga. Aappaluttumik nasalinnguup, Snehvidep Mersortartullu qunusuitsup sapiissusaa, oqaluttuarujussuurtut oqimaatsigilersillugit, teqeqqunnut ataasinnguamut, oqaatsit imarisama tamaavimmik oqimaassusaa tikip nuuatut atsigisumut, katersuuppakka.

Taava pissippunga. Silaannaap naqitsinerata ungalora aalatippaa katatsillugu. Malugisinnaavarali arlaannik ajortoqartoq. Oqimaasutsip agguataarsimanera ajorpoq. IPadip saavata qernertup qanilliarturnerani oqaluttuat ilunni tammikalaarnerat oqimaatigiiikkunnaarsitsivoq, teqeqqunnik tunnanga, tununnik qeratasuumik tuppunga. Mersornerit kittoraapput, quppernerit eqiterput napsiqarpallallunilu.

Matserfimmi Konradip isigai nuipput. Tununni naqinnerit kuultiusut inigisartagaanni, atinni iPadip qillernerani, silaannaq nillertoq malugisinnaavara.

”Anaana,” Konrad suaarpoq. ”Atuagaq alissimavoq.” Tiguaanga. Tununni quppernerit katagarsimapput.

Arnaa ineeqqamut iserpoq.

”Hajjaa, susoqarami? Ungalua qanoq ililluni katakkami?” Aliat-sappassissumik nipeqarluni tiguaanga. Allaanngilaq kaageeqqat sequnnikui saftillu kuserfikui eqqaariaaarai.

”Ilisivimmiit nakkarami.” Konrad oqarpoq nerriveeqqamullu ileriarlunga iPad tigullugu. Minecraft kisiat eqqarsaatigaa. Inuai iPadip igalaartaani toortaapallapput. Nipit taakku nalunngqaakka. Minecraftip nipaa. Kamaammernerma kissaallannera atuakkap aallaqqaataaniit naggaterpiaani naggat tikillugu ingerlaarpaluppoq. Pinnguaatipalaamut tassunga kamannerpaaq tassaaniartussaagaluarpog LEGO, Konradimi legonik sananani skærmip iluani sanaartorusunneruvoq. Massakkorpiarli uanga meeqqat inaanni pinngussat atuakkallu pujoralammik katersiin-nalersimasut tamaasa sinnerlugit kamappunga.

Killuussisoq! Nipiga tamaat sorlermuugaluarnersoq Konradimut, arnaanut iPadimulluunniit suaarusukkaluarpunga.

Arnaa anersaaruluppoq, tigoriarlungalu anilluni.

Inimi nerrivimmu ileriarlunga nipittartoq silittoq akimut ersittoq limpistolilu aavai. Limpistoli kallerup inneranut immis-sallugu ikkummagu, ilunni oqaluttuat ersiummerpallannerat malugisinnaavara. Sulerisoruna? Atuakkanik ungalulersuisartup suliasarinnginnaminga!? Tunorma liimmimik taninneqarnera naqinnerit ilisimajunnaarutigaa. Ungaloralu ikkulluarniassamat nipittartulerpaa.

Kanngunaq! Ajoq! Nerisassiussalluni iggavilialerluni nerrivimmu qimammanga, atornikuerniarfimmi pisiassat narrunarner-saattut misigisimavunga. Unnukkiartuleraa tassani nalaninni

oqaluttuat aliatsassimaarnerat malugisinnaavara - qulliit nakkaasut, putukkut ilanngakkat isillu peerneqartut tamaaviisa malugisinnaavakka. Naqinnerit meqqutitut kissartutut uunartigalutik quppernerit aqqusaalatoraasut.

Ini taarsivoq. Naggatissaanullu pilluartunik tusagassaqarata oqaluttuaq tamaanga killippoq.

Pisoqariasaarporli. Nerriviup qulaaniittoq qulleq ikinneqarpoq aggertoqarpalullunilu. Suunerpoq nerrivimmi saninnut pivoq. Saattukujoq, qillertoq qernertoq. Tassaana killuussisupalaaq iPad.

”Anaana,” Konrad suaarpoq. ”Suliara takulaaruk.”

IPad qaammarpoq. Konradip inuai sungiussisimasut toortapallapput.

”Oqaluttuat atuakkamiittut tamaasa Minecraftimi sanagakkit,” oqarpoq. ”Aana Snehvidep najugaa. Takuuk, naatsiiviani orpik iipileqartartoq. Aamma aana Hans aamma Gretemi illu pannakaanik sanaaq, Tornerosap illorsuata saniani.”

”Kusanangaarami, unamiuna suna?” Tikkuarluni aperaaq.

”Aanaavata illua,” Konrad oqarpoq. ”Aappalaartumik nasalinnguup. Angisuumik siniffiliuuppara aamma piniartup amarorsuaq qimaatereerpagu nerrivik kaagisorlutillu saftitorfissaat sanavara.”

Ilunni oqaluttuat ilimatsannerat malugisinnaavara. Puiorneqavissimannngillammi. Uninngaqqissaangaarama allaanngilaq nerrivimmut liimmerneqarsimasunga.

”Anaana,” Konrad oqarpoq. ”Oqaluttualiamik atuarta?” Ingippoq, ipadillu eqqaaniit tungiminut nusullunga. ”Naak Fie? Suli nammineq atuarneq saperami tusarnaassaaq.” Tigulloqqutit ileriarlugit arnaa sanianut ingippoq. ”Qaa, qangalimi atuagaq atuarparput,” oqarpoq. Konradip Fie suaarpaa, taannalu arpaanaq aggerpoq anaaminullu sarlissiutsilluni. Konrad qupperaaleroq. Inuai orsorujorput quppernerillu akornanni seqummakuloqarpalunnera tusaaneqarsinnaalluni.

Tassa taamaattussaavoq. Soorlu taamatut issiasuaannarnikuusugut. Maannali Konrad atuffassivoq. Atuffarissisimangaarami oqaluttuaq pissanganarsisillugu nipini allanngorartillugu inut-taasut oqalutsittarpari. Piniartup amaqqup naavi siimmagit pingasuullutik pissangaammerpallapput.

Naammagu nerriviliulermata uanga nerrivimmi nalavunga. Tununni nipittartoq sukangavoq atuakkallu ungaluani liimmi maniiinakululluni. Oqaluttualli naaneri nalunnginneqarluartut, kunngeqarfiit affai, erlinnartuutit prinsessellu qungujulasut, kissalaartutut malunnarput.

”Inuunertillu naallugu pilluarlutik inuupput.” Saninni isussutoqarpoq – iPadi. Konradip maluginnginniassammani sivikitsuumik qaammaallatsiarpoq. Iluani Aappalaartumik nasalinnguup kipparissuumik sanaap, aanami illuata eqqaaniit aalateriffigaanga.

”Aap,” isussuppunga.”Taamaappoq.” ■

Djumansi

Djumansi naggueqati- giinnut lobinut ilaavoq

ALLATTOQ: DORTHE NIELSEN · ASSILIISOQ: WILLIAM VEST-LILLESØE

Majsit kanaartai tallisimaqaat. Niviarsiaraq savaasallu narsaatini aqqusineeqqatigoortut takuneq ajornangajapput. Djumansi 12-inik ukioqartoq angerlamut ingerlavoq. Illoqarfeeqqami Tambilimi, Burkina Fasop kitaata kujasinnerusortaani, najugaqarput. Djumansikkut illuat narsaataannit ungaluneqarsimalluni immikkuulaarluni inissisimavoq. Aqqusineeqqakkut sangujoraaqisukkut ingerlareerlutik niviarsiaraq uumasullu illup eqqaatigut appakaapput. Illuata qaava toqqissuuvoq, majuartarfeeqqat matup sinaaniillutik. Djumansi ikumatitsivik iggaviusartuq illuaqqallu marluk naatitanut toqqorsiviusartut saneqqullugit ingerlavoq. Uumasut orpissuarmut pituppai kiagunninilu tagiaatigalugu eqqani qinerlugu.

Lobit illui ileqqilu

”Ataataga oqarnikuuvoq lobiugatta illorput allatukkajaaq sanaajusoq,” illu tikkuatigalugu Djumansi oqaluttuarpoq. ”Qalia toqqissuuvoq, majuartarfiit atorlugit qaqisarpugut. Illup iluani silataanilu majuartarfeqarpugut. Siallingikkaangat illup qaavani sinittarpugut.” Djumansi illoqarfimmut Gaouamut nalliuttorsioortunut peqataagaangami illunik allaanernik takusarpoq. Ilisarimasaa tamarmik ilaqutaalu taamaattunik illoqarput. ”Uagut lobit aamma qisummik qiperukkanik allakkajaanik peqarpugut. Ilaqutariinnut illersuutaapput aamma nalornissuteqaraanni siunnersuisinnaasarput. Ataataga oqaluttuarnikuuvoq siulitsinnut attuumassuteqarmata uatsinnut pingaaruteqartuusut.”

Djumansip ataatami nassuiaatigisimasaa oqaluttuareqqinniale-ramiuk iluemoorsaarpalulerpoq. "Aamma illutta eqqaani iliveqarpoq." Nikuikkami ujaqqanut iloqqasunngorlugit iliorarsimasunukarpoq. Ujaqqat qaavaniippoq niaquusaaraq nerisassaminernik imalik. "Aana aanama ilerra, ullut tamaasa nerisassaminernik imermillu tunisarpaput," oqaluttuarpoq.

Djumansikkut nunalerineq inuussutissarsiutigaat

"Arfineq-marluuvugut," nassuiaavoq. "Marlunnik angajoqarpunga marlunnillu aqqaloqarlunga, taavalu anaana ataatalu." Ilaqutariit nunalerineq inuussutissarsiutigaat. Majsit, hirset, durrat bønnellu naatittarpaat. Aamma savaasaateqarput kukkukuullu. Illu innaallagiaqaranilu imeqanngimmat suliassaqaartaqaat. "Aqqalukkalu uumasut neriniarnerini ilagisarpagut." Eqqarsalariarluni nangeqqippoq. "Uanga imertartarpunga, qisuttarlunga nerereeraangattalu erruisarlunga. Aamma ilaanni igasarpunga. Aamma majsinik aserorterummik maskiinaateqarpugut – majsit aserorterneqareeraangat tummaalalugu qajuusaliarisarpaput. Aamma taamatut angajukkalu ikiuuttarpugut."

Djumansi illup qaanukarluni majuartarfikkoortoq.

Djumansi ilaqtutanilu. Ataata anaanaluk - Dimané aamma Bourobar, aqqaluai marluk Papou 9-nik Ardjournalu 7-inik ukiullit aamma angajuata aappaa Bavargou 15-inik ukiulik.

Djumansip angutaa Dimané Kambou ilassuteqarusuppoq: "Soorlu takusinnaagissi ataasiinnarmik taleqarpunga. Ajutoornikkut aappaa annaanikuuara. Taamaammat nuliara meeqqakkalu suli-aqarnerusariaqartarput," nassuiaavoq. "Ajutoorneq pivoq nunami sanilitsinni Elfenbenskystenimi. Allat ilagalugit aningaasarsiorniarluta tassunnaratta. Naatitat katersorneqareeraangata taamaaliortaratta. Kakaoit paarnartaanik katersisunga angutip orpissuup nuaniittup savini nakkaavaa. Talikkut kilerujussuarlunga eqqortippunga. Mattusersorluarniaraluarparput, napparsimavimmulli apuukkatta talera annaanneqarsinnaajunnaarsimavoq." Anersaaruloriarluni kavaajani iluarsivaa.

Pinngortitalerineq nuannarinerpaasaraara

Djumansi angerlarsimaffimmini suliassaqartaraluaqaluni aamma atuartarpoq. Atuartut tamarmik lobiupput. Atuarfiat 3 km-inik

ungasissusilimmiippoq, tamatigungajallu ikinngutini Antoinette Kurunalu ingiaqatigisarpai. 5.klassimi atuaqatigiipput. Arfineq-pingasuniit ullup-qeqqata tungaanut aamma pingasuniit tallimat tungaanut atuartarput. Ullup-qeqqani anitsiarfissuarmi ilinniakkerillutillu pinnguartarput. Ilaanneeriarlutik ullup-qeqqasiortarput, amerlanertigulli ullaakkut unnukkullu taamaallaat nerisarput. "Ilinniangaatsiarusuppunga illoqarfeeqqatsinni pingaarutilimmik inissisimaffeqalerniassagama," oqarpoq, oqaluttuarlunilu atuarfimmi pinngortitalerineq nuannarinerpaasaralugu.

"Tassani arlaannik takutitsivigisarpaatigut – assersuutigalugu saanikuliaqarpoq isiginnaartakkatsinnik," qungujulluni nassuiaavoq. "Unga ilinniartitsisunngorusussinnaavunga," Djumansi oqarpoq, angajoqqaavilu isumaqataarpassillutik anngaapput. Immaqami piviusunngusaaq.

Gaouamut nalliuttorsioriarneq

Ukiumut ataasiarluni illoqarfimmi qaninnerpaami Gaouami nalliuttorsioortoqartarpoq. Taava naggueqatigiit lobit illoqarfeeqqaminniit tassunnakaasarput nuannassuarlutillu. Atisatik kusanarnerit atisarpaat, nerilluarlutik, erinarsorlutik qittallutillu. Djumansip qiteriaatsit tamangajaasa ilikkarnikuai.

Ukiut arfineq- marlukkaarlugit nuannanneq djoro-sarpoq. Djoromi aamma erinarsortoqarlunilu qittattoqartarpoq, peqatigisaanillu inuusuttut tamarmik lobit oqaluttuarisaanerannik ileqquinillu ilinniartinneqartarput. Kingullermik djorortoqarmat

Djumansi ukiukikkami pisut eqqaamasinnaanngilai. Taamaammat tulliani djorortoqarnissaani oqaluttuat pissanganartut ilikkarusogigamigit tusarnaarnissaat qilanaareqaa. "Tamaasa ilikkarusuppakka." Illariarluni ittuulaarluni nangippoq. ".. soorlu tassunga saanikuliamut aamma lobit siuliinut oqaluttuassartaanullu tunngasut. Ilinniartitsisummi suut tamaasa nalunngittariaqarpai."

Nittartakkami lobit kulturiat ileqquilu pillugit paasisaqarnerusinnaavutit aamma Djumansikkut illuanni filmiliaqarpoq. Djumansip aqqaluaatalu qiteriaaseq gango, nuannannerup qimanginnerani qitinnegartartoq takutissa-vaat.

heleverdeniskole.dk/djumansi

Oqarasuaatikkut mittatilliineq

ALLATTOQ: MICHAEL KAMP · ASSILIARTAI: CLAUD RIIS

”Sianeqqinniarit,” Suulut illarluni oqarpoq.

Jimmy illarluni atuaqatigiit allattorsimaffiat tigoqqippaa.

7b-mi atuartut aqvisa oqarasuaataasalu normuisa allattorsimaffianni Pernillep normua tikkuarpaa. Suulut anngaavoq. ”Sianerniarit!” Jimmy illarunnaarniarluni quersoriaqattaarpoq isinilu allarteriarlugit Pernillep normua toortarlugu. Jimmykormiut normui tamarmik isertortuupput, taamaamat atuaqataasa kina sianernersoq takusinnaaneq ajorpaat ujarsinnaanagulu. Oqarasuaat Pernillep tiguaa. ”Haluu?” Oqarpoq. Jimmy akinngilaq. Suulut ussersorfigaa silaannarmillu iiserujussuarluni. ”Haluu?” Pernille oqaqqippoq. Nissaarujussuarneq akisuaasaramiliuna. Nissanneq takisooq. ”Fuck you!” Pernille naveerserpaluppoq. ”Kinaavit? Oqarit!”

Oqarasuaat ilimmagu qullikoortuinnangorlutik illarput. Ualikkut marlungorpoq, weekendip affaannaa ingerlareerpoq. Suulut Jimmymut pularpoq, mamakujuttorsimanermik sukutorsimanermillu aallaamaqaat. Jimmyp angajoqqaavi angerlarsimannngimmata nipaarsaanngillat. ”Naa,” Suulup naani patillugit oqarpoq. ”Suli colaqarpa?” Jimmyp isini tagiaatigalugit ileqimisaartorpoq. ”Niviarsiaqqat arlaat ersisaarujussuaqisigu?” Oqarpoq. Suulut angermat aqqit allattorsimaffianni ujaaseqqilerpoq. Nannap normua toortarpaa Suulullu nipaarsaaqqullugu ussersorfigalugu. Sianerpalluppoq. ”Haluu?” Nanna oqarpalluppoq. Jimmy oqaaseqarani nipilimmik anersaartorpoq. ”Kinaana?” Nannap nipaa uumisuppalluppoq erserpasilarlunilu. ”Takusin-

naavakkit,” Jimmy isussuppoq. ”Taamaaliornak!” Nanna akivoq. ”Nanna, igalaakkut takusinnaavakkit. Isigaakkit.” ”Mark? Illinuna? Nuanninngilaq.” ”Nanna, unnuaru aggissaanga,” Jimmyp nipaa iggiinngatsikkiartorpoq. ”Unnuaru sinileruit aggissaanga.”

Attavia kipineqarpoq nukappiaqqallu illarujussuaqqipput. ”Torrak! Aamma,” Suulut illarpoq. Jimmy qungujuppoq quersorlunilu. Nipip allanngortinnera toqqusaanut ungillernarpoq. Rebekkap normui toortaleruttorlugit kukkusumik toorsisoorpoq.

”Kukkoqaanga,” oqarpoq, normut amerlavallaat toortoormigit oqarasuaatip nipaata allanngornissaa ilimagigaluarpa. Tusarnaalarpa. ”Sianerpaluppoq,” Suulut oqarfigaa. Suulut tusarnaarniarluni qanillivoq. ”Tiguneqarnaviannngilaq,” Jimmy oqartorlu seqqullaluppoq. Tiguneqartutut nipeqaraluarluni attaviluttutut nipeqarpoq. Jimmyp titeqquluppaluusaq tusarnaalaariarlugu ilinialeraalu oqartoqarpalluppoq: ”Sianertoqarpa?” Angutip nipaa qatitooq. Nipaa ungasissorujussuarmitutut nipeqarpoq.

”Haluu? Akilaarit.” Nipi nangippoq, Jimmy akissutissarsiupaluppoq.

”Nalunngilara sunikuunersutit,” Jimmy qatituniaavilluni oqarpoq.

”Sumiippit?” Nipi akivoq.

”Nalunngilara sunikuunersutit. Takunikuuara.”

Akiani nipaaruppoq, Jimmyp Suulut qissimippaa, taassuma kulluni qummoorpa.

”Kinaana?” Nipi aperivoq.

”Sinnattupalaarisinnaasavit ajornersaat, suut tamaasa nalunngilakka,” Jimmy akivoq.

Nipaaruteqqikkallarpoq.

”Ki... naa...vit?” Nipi kigaatsumik aperivoq.

”Paasisaavutit! Unnuaru ornissavakkit – tassa, naammaleqaatit!” Jimmy sorraatsumik oqarpoq.

Akiani qatimaluusalluni nilliarpaluppoq. Qatimaluusanneq

takisooq, Jimmy siniffimmit nikuippoq. Oqarasuaatip attavia kipipallappaa, illarujussuaqqipput.

”Kamappalungaarami,” Suulut illarluni isini allartiutigalugit oqarpoq. Jimmyp naani patippai. Aallaamaneq sakkortusarpoq. Puussiaaqgamit skumfidusit kingulliit oqummiuppai. ”Allanut

sianeqqissaagut?” Suulut aperivoq. Jimmyp oqarasuaat tigu-
leruttora sianerpoq. Sianerpera nipitungaarmat tupaatigaat.
Jimmyp skumfidusit tamuapallappai. Oqarasuaat isigaa. ”Normu
isertortoq,” oqarpoq tigullugulu. ”Aanaanaga,” oqarpoq, akiani
Suulut mamakujunnik tigusiutigaluni anngaavoq. ”Jimmy,” oqar-
poq. Attavia ajorpaluttutut seqquluusarpoq. ”Haluu?” oqaqqip-
poq. ”Anaana?”

Nipi ilisarnartoq tutsiummat qerattaannarpoq. ”Takusinnaa-
vakkit,” isussuppoq. Jimmyp Suulut nakkuppaa, qiiaammeru-
jussuarpoq. Nammineruna nipaa. ”Igalaakkut takusinnaavakkit.”
Jimmyp oqarasuaat attaveeruppaa igillugulu. ”Sunaana?” Suulut
aperaaq. Jimmy akinngilaq. Oqarasuaat siniffimmiittoq aasia-
rujussuartut ersigerpasillugu nakkuppaa. ”Sunaana?” Suulut
apereqqippoo. ”Uanga nipiga,” Jimmy akivoq. ”Qanoq aamma.
Ersisaarimmaana,” Suulut oqarpoq akisimillu milorlugulu.

Jimmyp akit soqutiginnigilaa. Sorusussuseerutivippoo. Oqa-
rasuaat sianeqqimmat tupangaaramik timaat tamarmik aalari-
arput. Jimmyp oqarasuaatip skærmia sianernermini qaammaal-
lattartoq nakkuppaa. Normu isertortoq. Nakkuteqqaarlugu
tigugaalu sianerunnaarpoq.

”Hajja,” oqarpoq siutiminullu ilillugu. Nipi seqquluusattoq
attaviluttutut ittoq tutsiuteqqeriasaarpoq, Jimmyp nipini tu-
saaqqilerpaa.

”Unnuaru ormissavakkit. Sinileruit.” Tamatumuuna aamma
tunuani allanik nipiliortoqarpaluppoq. Nipit qanoq oqaluppa-
lunnertut paasineqarsinnaanngillat. Ilai suaartarpaluttut, allat
qiarpaluttut. Oqarasuaat iperapilooriutaa siniffimmiit pissipoo
niaquusaq chipsinik imalik uppitillugu. Suulup eqqumiigerpasil-
lugu nakkuppaa.

”Jimmy, eqqissillutit. Illarnarunnaarpoq,” chipsit atisaminiit
piiaatigalugit oqarpoq. Jimmy anersaartoqaluni ineeqqap iluani
toqqorfiusinnaasut misissupallappai. ”Susoqartoruna?” Anni-
laangarpasilluni oqarpoq. Akinialersorlu Suulup oqarasuaataa

sianerpoq. Uneqqissaarluni oqarasuaatip skærmia isigigaluari-
arlugu isini qummoortierarlugit tiguaa. ”Aap, Suulut,” Jimmy
mitaajutigalugu oqarpoq. Akineqanngilaq. ”Haluu? Kinaana?”
Jimmyp ungataaniit isussuppaluttoq tusaalerpaa. Suulut asin-
ngarujussuarpoq. Oqarasuaat ilivaa natermullu igillugu.

”Jimmy illinuna?” Nangaarpasilluni aperaaq. ”Illit taamaalior-
titsisimaguit – oqarniarit!” Jimmy ileqimisaartorpoq. ”Susoqar-
nersoq naluara,” uerujussuarsimalluni oqarpoq.

Jimmyp oqarasuaataa sianeqqippoo. Sianernerani skærmia
qaammaqattaarpoq. Jimmy aalariannigilaq. Aamma Suulut. Kiisa
sianerunnaarpoq. Kingunitsianngua Suulup oqarasuaataa siani-
lerpoq. ”Hajjaa,” Suulut oqarpoq oqarasuaallu natermiittoq tigu-
piloorlugulu. Oqarasuaatini ersigerpasillugu tigoriarlugu qamip-
paa. ”Tassa,” natermut iliitigalugu Jimmymut oqarpoq. Jimmyp
aamma nammineq oqarasuaatini qamikkiartupallappaa. Qamik-
kaalu sianeqqilerpoq. Skærmia qamimmat eqqissiallapput.

”Eqqumiik, kinaassangatippiuk?” Suulut aperaaq. Jimmyp tu-
ini kiviimilaaginnarpai. Suli tupaqqavoq. ”Immaqa niviersiaqqat
arlaat?” Ilimaginngikkaluarlugulu oqarpoq. ”Angerlartariaqar-
punga,” Suulut nikuiitigaluni oqarpoq. Mamakujuit pinnguarnis-
sarlu soqutigiunnaavippaat. Jimmyp Suulut aniartortoq qanivaa.
Matumik ammaallunilu ersiummertarnini kannugigaluarpaa.
Ersivoq. Matu ammaruniuk illua-tungaani inoqarisaarnissaa
ersigaa. ”Suulut?” Kavaajani atileraa oqarfigaa. Suulup qiviarpaa.
”Unnugu ilissinni tukkusinnaavunga? Nuannissagaluarpoq,”
Suulut nipaalaariarluni anngaavoq. ”Ilaana, nerereeruit aggis-
savit?” Jimmy anngaavoq.

Suulup matu matulerlugulu Jimmy inimit iseqqilersoq aalaterif-
figaa. Jimmyp malugilerpaa inimi toqqorfiusinnaasut qanoq
amerlatigisut. Nalaasaarfiup ataa, nerriuviup ataa, saagut tunu-
at. Anersaaruluppoq, anaanami ataamilu isernissaat erinit-
saappaa.

Ulloq kigaaqaaq. Nalunaaqutaq arreeqaaq, Jimmyp niuni nalaasaarfimmuq qaqillugit angajoqqaami angerlarnissaat utaqqivaa. Tupaqqanera qaangiutilersorlu iserput. Suli kisimiilluni sinikusunnginnami Suuluk-kunni tukkusinnaanerluni aperai. Taakkunani tukkullattaasarmat akueraat. Suulut nalunaarfiginiarlugu eqqarsaatigigaluarpaq, oqarasuaatimili ikinnissaa kajumiginngilaa. Sianeqqeqinammat ikikkusunngilaa.

Nerereeramik nammat-takkani atortussaminik immeriarlugu angajoqqaani paajeeriarlugit anivoq. Aqqusinermut suli anillaatinngitsoq taartunik atisalik nueriasaarpoq.

“Haarj,” Suulut ilasivoq. Jimmy tuparujussuarpoq. “Suleqaat!” Sakissani patillugit anersaaruluppoq.

“Utoqqatserpunga. Anaanama angutaatitaava pulaartussaagami uagut-sinniinnaanngilagut.

Maaniiginnarta?” Jimmy tupannikuunermik anersaartoqqaalarpoq. “Ilaana, maaniinniarta,” akivaa. Suulup arnaata angutaatitaava nuannarinngilaat, aggissappat taakkunaniikkusunngillat. “Qaaniarit, iserluta utoqqaat oqarfigeriarlugit filmissaagut.” Suulut asingavoq. Jimmyp nalunngilaa angerlarsimaffimmini ingerlalluarpallaanngitsut. Iseriartuutaa ikinngunni tuiatigut pattalaarpaa.

Unnuaq taanna Jimmy eqqumavoq. Unnuap-qeqqareeraluartoq sininneq ajulerpoq. Suulut natermi madrassimi tununngavoq sinippasilluni. Anersaartorpalunnera kisimi tusarsaavoq. Jimmyp ikinngunni sinittoq nalligalugu nakkuppaa. Suulup angajoqqaavi ukiualuit matuma siorna avinnikuupput, anaanani angutaatitaaraangat Suulup nuannarineq ajorpaa. Filmernertik naallugu nipaappoq mamakujttorusussuseqaranilu. Sianeqattaarnertik eqqarsaatigilerlugu ingasagilaalerpaa. Arlaata qanoq pinnerpoq paasisimagunarpaa sianeqattaartut kikkunersut.

Biilit saneqquttut qulliisa qilaaq qinngorfigaat. Tarraat soorlu assarujussuit. Jimmyp mikigallarami tarrat taamaattut ersigisarpai, maannali mikisuaraajunnaarnikuuvoq. Mikisut kisimik taaq ersigisarpaat. Massiimilluni Suulut qiviarpaa. Tununngagaluartoq takusinnaavaa uisasoq. Sinittusaartoruna. Immaqaana aamma ersisoq? Saniani issiaveeqqami atisaasa qaleriiaarsimasut qaavaniippoq oqarasuaataa. Ikinnissaa qunugileramiuk.

Qanoq aamma taamaattoqarsinnaava.

Suulummut saalluni massiimivoq oqarasuaatinilu tigullugu. Ersinartoqanngilaq. Taama sianiitsigisoqarsinnaava? Pissangaqaluni nipaarutsillugu ikippaa. Qaminnganerani 73-eriarluni sianertoqarsimavoq 20-llu sinnerlugit allagarsisimalluni. Sianersimasut normu isertortuupput, Jimmy annikillioqqilerpoq. Kina aamma oqarasuaatip qaminnganerani taamarsuaq sianeqattaasagami? Quilertakujulerpoq, sms-isianilu atualerlugit. Allakkat nuannersut. Annilaangakujulluni atuassallugit iluaallannartut.

Allagarsiaa kingulleq Suulup allagaraa. Unnukkut aqqanernut allassimavoq. Sooruna agginngitsutit? Isumaqarlunga tukkujartorniartutit?

Jimmy tuparujussuarpoq. Oqarasuaatip skærmiata qaminnis-
saata tungaanut aalariarsinnaanani nalasoq tarraat unguaat. ■

Sekouba

Sekouba nipilersoqatigiinnut ilaavoq

ALLATTOQ: DORTHE NIELSEN *ASSILIISOQ: WILLIAM VEST-LILLESØE

Aalajangersimasumik sukkasuumillu akuttoqatigiimmik tumerparpaarsuataarpoq. Akuttoqatigiinnera allanngorluni kigaalleriasaarpoq. Sekouba Afrikap Kitaamiut tumerparpaavannik djembemik tumerparpaarpoq. Pimoorusserpaseqaluni isikkaminik akuttoqatigiissaarivoq.

“Nipilersornikuugaangama ilorrisimaartarpunga,” nassuiaavoq. Eqqarsarpasilluni tumerparpaani pateqqavaa. “Nipilersorneq nuannaraara – sunit tamanit nuannarinersaavara.” Malitassaqaramilumi. Angutaa djembemik tumerparpaartartuuvoq tusaamasaaq, arnaa erinarsortarpoq, aanaa inuusukkallarami erinarsortartuunikuuvoq, ilaqutaalu arlallit aamma nipilersortartuunikuullutik. “Qaatuppunga tumerparpaartarlunga. Immaqa pingasut sisamat missaannik ukioqarlunga aallartippunga, Azizituut,” nukkani tikkuaatigalugu oqarpoq. Aziz sisamanik ukiulik alagassaangitsoq tumerparpaavalerluni eqqaaniippoq. Suut tamaasa kajaaffigisaramigit nipilersortoqaleraangat ilannguttarpoq.

Sekoubap oqaluttuarnerani nipilersornermut ilinniartitsisua Arias tusarnaarpoq anngaallunilu. “Tassa ilaqutariit griotineersut nipilersortartut taamaapput. Taakkunani ilaqutariit ilaqartuaanarput nipilersunngitsoorneq sapersunik. Inunnguuseraat,” aalajangersimarpasilluni oqarpoq. “Misigissusaavoq qamannga ilorpiaminngaanneersoq.” Sekouba ittuulaarluni qungujuppoq, taamatoqqissaaq misigisarpoq. Burkina Fasop inuinit nipilersorneq pingaaruteqaqaaq. Ileqqunik oqaluttuatoqqanillu tammat-saaliisuuvoq. Ataqtatigiinnermik kinaassutsimillu pilersitsisartooq.

Griotit ilaqutariupput erinarsortartoqarlutillu nipilersortartullit, Burkina Fasomiut nipilersornerup tungaatigut ileqqunik ingerlatitseqqittartut. Maanna asanninnermut tunngasoq nipilersorpaat. Ateqarpoq “Keira” katittoqaraangat nipilersorneqarajuttoq.

Sekouba nipilersoqataalu

Sekoubakkut Bobo-Dioulassomi – ulluinnarni Bobomik taaneqartartumi - illoqarfeqarput. Burkina Fasomi illoqarfinni anginerpaap tullia nipilersortartorpassualik allatullu eqqumiitsuliortunik. Sekoubakkut Bobomi nipilersortarnikooqaat. Aamma Banforami illoqarfiillu pingaarnersaanni Ougadougoumi arlaleriarlutik nipilersornikuupput. “Takutitsinerup nuannernersaraa pattaanneqarneq. Suli pitsaanerulerusulluni sungiusaqqinnissamat kajumis-saataasaqaaq,” oqaluttuarpoq. Nipilersoraangamik aningaasarsisarnertik aamma iluareqaa. “Taamaallunga nipilersortartuuneq

Nipilersoqatigiit inuttarai qarlotartoq Framck Amzi, balafonimik (xylofon) nipilersortoq Yaya Diabaté, erinarsortoq arnaa Sali Dao djembertuullunilu Sekouba. Sungiusarnermi Aziz tumerparpaajarlunilu ilaasarpoq, ulloq taanna Aria n’ngoniminik nipilersoqataavoq.

Sekoubap aanaa Keïlo Sakone 85-inik ukioqarpoq. Inuusukkallarami erinarsortartuunikuuvoq.

inuussutissarsiutitut ingerlatilerusuppara – taamatut ilaqquttakka pilersorsinnaassagaluarpakka.” Sekoubap anaanani qatanngutinilu tallimat illoqatigai. Angutaa Kassoum Diarra nipilersortartuulluni Italiami najugaqarpoq djembernermullu ilinniartitsisarunilu. Aleqai pingasut nukaatalu aappaa nipilersorneq ajorput. Sekoubap, nu-kaata Azizip arnaatalu ilaqutariit ileqquat ingerlateqqippaat. Aamma illoqatigaat aanaa, akkaasa ilaat taassumalu meerai.

Atuarneq aamma pingaaqaaq

Sekoubap nipilersorneq nuannarigaluaqalugu aamma atuarneq nuannareqaa. 8.klassiuvoq atuarfiullu naammassinnaanut ukioq ataaseq amigaatigaa. Ukiuni pingasuni ilinniarnertuunngorniarfimmu atuaqqinnissani naatsorsuutigaa. Atuarneq nuannareqaa – ingammik atuakkanik nunalerutitut tunngasunik atuarneq. “Atuakkani paasissutissanik soqutiginartunik paasisaqtarpunga aamma ulluinnarni eqqarsaatigisartakkakka akissutissarsisarpakka,” nassuiaavoq. Nunalerutitik soqutigisaqarnerminut peqqutaasora nammineq taamaalluni nunanik allanik takusaqarusunnini.

Ilinniagassatik inimi suliarisarpaat. Inimi aamma tv isiginnaartarpaat.

Ikinngutit atuarfiup nuannequtaasa ilagai. “Atuarfimmi ikinnguteqaqaanga. Ikinngutiginerpaasara Aziz Traoremik ateqarpoq, oqaloqatigiittaqaagut arsartarlutalu. Arsaraangatta amerlasaqigatta nuannertaqaaq.” Ikinngutimi ilai aamma nipilersortartuugaluartut nipilersoqatigineq ajorpai. “Nipilersoqatigisartakkakka nipilersoqatigerusunnerusarakkit,” Sekouba oqarpoq.

Nukkani Aboubacar tamatigungajak ilinniakkereqatigisarppaa. “Aboubacar ikiortarpara. Ilinniaqatigiilluta nuannarisaqaarput,” oqarpoq.

Siunissami nipilersorneq ingerlanneqassaaq

Atuarneq pingaaruteqaraluaqisoq Sekouba nalorninngilaq: “Nipilersortartuussaanga – allamik naamik.” Siunissami allamik suliaqarnissani takorloorsinnaanngilaa. Ullut tamaasa nipilersortarpoq. “Atuareeraangama piffissara annikikkaluartoq akunnerup missaa sungiusartarpunga. Sapaatit akunnerisa naanerini feeria-nilu ullormut akunnerit marluk missaanni sungiusartarpunga,” oqarpoq. Aamma taakku saniatigut nipilersoqatigiit sungiusartarput, takutitsinermilu tullermi sorliit atussanerlugit aalajangertarlugit. “Angorusutama annersaraat nipilersortartuullunga Nunarsuaq angalaarfigissagiga, tamannalu piviusunngussagunarpoq,” nuannaarpasilluni oqarpoq.

Nittartakkami Sekouba nipilersoqatigisartakkanilu “Keïra” atoraat tusarsinnaavarsi aamma griotit Afrikallu Kitaani niplersuutit atorneqartartut pillugit paasisaqarnerusinnaavutit.

heleverdeniskole.dk/sekouba

Nunarsuarmi meeqqat atuartunngortikkit

Iliuseqaqqilerpugut

2016-imi Ulloq pisoqartitsiviusoq aaqqissuuteqqissavarput - aatsaallu taama pingaaruteqartigaaq. Meeqqat sinneri 58 millionit atuartunngortissavagut. Aamma ilinniartitsisunik amerlanerusunik ilinniartitsisoqartariaqarpoq. Taamaattumik sap. ak. 17-imi Ulloq Pisoqartitsiviusoq ingerlanneqassaaq. Ukiuni 13-imi Danmarkimi atuartut IBIS peqatigalugu Ulloq Pisoqartitsiviusoq ingerlattarpaat. Meeqqat tamarmik atuarnissamut pitsaasumillu atuartinneqarnissamut piginnaatitaaffeqarnerat politikerinut oqaatiginiarlugu erinarsornikuupput, qitinnikuupput, oqalugiarnikuupput, kortinik allannikuupput pullartakkanillu qullartitsinikuullutik. Tamakku iluaqutaasimapput. Ullumi Nunarsuarmi meeqqat quliugaangata qulingiluat atuartuusarput.

Peqataagit

Assit filmillu ullut pisoqartitsiviusut pillugit oqaluttuurtut takusinnaavatit. Ullormut Pisoqartitsiviusumut pilersaarut uani takusinnaavat heleverdeniskole.dk/aktionsugen

Pilersaarut
Ullormut Pisoqartitsiviusumut pilersaarut malinnaavigisinnaavat uani heleverdeniskole.dk/aktionsugen

heleverdeniskole.dk/aktionsugen

Nunarsuarmiut nutaanik anguniagaqalerput

Nunarsuarmi siuttut nunarsuarmi ineriartortitsinissamut pilersaarut ataatsimoorussa qakuersissutigini kuuat. Anguniakkat nutaat 17-it. Nunarsuarmiut anguniagaat nunarsuarmi nunanut tamanut atuupput – nunanut pisuunut piitsunullu. Ataani anguniakkanut takussutissaq takusinnaavat.

Anguniakkat arfinillit IBISimit aallunnerusaraagut:

- Tamanut ilinniartitaaneq pitsaasoq – suli meeqqat 58 millionit atuartuunngillat
- Piitsuussutsip atorunnaarsinnissaa
- Atugarisatigit naligiinnginnerup annikillisarnera
- Arnat angutillu (niviarsiaqqat nukappiaqqallu) naligiinnerulernissaat
- Silap pissusaata allanngoriartornerata pinaveersimatinniarnera
- Nunarsuaq eqqissisimaffiunerusoq

Suleqatigiinnsigut aatsaat Nunarsuaq najoruminarnerulersinnaavarput. Taamaattumik Nunarsuarmiut anguniagaat ataatsimoorussaapput. Pilersaarutit illit siunissannut sunniuteqalerumaarput. Nittartakkami qanoq iliuuseqataasinnaanerlutit takusinnaavat.

Miljø- og Fødevareministeriet atortussanut tapersiissuteqarnikuuvoq.

heleverdeniskole.dk/verdensmaalene

Nittartakkami nunarsuarmioqatigiit anguniagaat pillugit paasisaqarnerusinnaavutit.

Anna

Anna demokratiilu

ALLATTOQ: DORTHE NIELSEN AAMMA ZEMBA SOUMAILA
ASSILIISOQ: FREDERIC YAMEOGO AAMMA WILLIAM VEST-LILLESØE

“Akerliussutsimik takutitsinermut akkaga, anikka animalu ikinngutaat peqataapput. Tamatta naalakkersuisunik uppisitsineq aklerlaarput. Kisianni uanga nukakkalu angajoqqaat-sinnit aneqqusaanngilagut. Aammami annilaangaqaagut.”

Anna Siego 13-inik ukiulik Burkina Fasomi illoqarfiit pingaarnersaanni Ougadougoumiuvoq. Illumik silataanni eqqissisimantumi issiavoq septembarimilu pisimasut imaannaanngitsut oqaluttuaralugit. Oqallisigisai – naalakkersuisunik uppisitsineq akkerliussutsimillu takutitsineq – pingasunngornermi septembarip 15-ianni 2015 pippit. Ulloq taanna nunami præidenti Kafando premierministerilu Zida, generalimit sakkutuunillu præidentgardenimeersunit tiguagaapput. Naalakkersuisunik uppisitsisimanertik generalip tv-ikkut nalunaarutigaa. Inuit sukkasuumik qisuariaateqarput, akunnialuit ingerlaneranni Ougadougoumi illoqarfiup qeqqani piffiit aqqusermillu inunnik uppisitsinermut akkerliusunik ulikkaarput. Taakkununga Annap anii ilaapput.

Burkina Fasop oqaluttuassartaa nutaanerusoq

Inuit qisuariaateqapallannerannut pequtaasut paasiniassagaanni nunap oqaluttuassartaa kingumut qiviartariaqarpoq.

Burkina Faso 1960-imi naalagaaffinngorpoq. Ukiullu 56-it ingerlaneranni sakkutuut piffissani sivisuuni pissaanermik tiggumminntuusarsimapput, nunamilu arlaleriarluni sakkutuut naalakkersuisunik uppisitsisarsimallutik. Demokratii atorlugu naalakkersuinerup ingerlanniarnera imaannaaneq ajorsimavoq. Naalakkersuisuusartut assigiinngitsut nunami ineriartorneq pitsaasumik ingerlassinnaasarsimanngilaat. Burkina Faso suli Nunarsuarmi nunat piitsuunerpaat ilagaat.

1987-imiit 2014-imut prææsidenti Blaise Compaorémik ateqarpoq. Taanna aamma sakkutuut uppisitsinerannit pissaanermik tigusinikuuvoq. Taassuma sakkutooqatigiit prææsidentgarden aallartitarai. Taakku sakkutuut 1.300-t prææsidentip isuman-naatsuunissaa akisussaaffigaat. Prææsidentgardenip sakkutuui sungiusarluagaapput, amerlasuunik nutaalianik sakkoqarlutik, pissaaneqaqalutillu. Ukiuni taakkunani 27-ni arlaleriarluni qinersisitsisoqartarnerani Compaoré ajugaarujussuuartarpoq – partiiali qinersinermi peqquserluuteqarsimasutut isornartorsiorneqartarsimalluni. 2014-imi qinigaaqqinnissani angorusullugu Burkina Fasomi tunngaviusumik inatsisit allanngartinniaraluarpai. Naamaginninnginnerli annertuallaalersimavoq. Innuttaasut Compaoré prææsidentereqqikkusunngilaat. Pikitsitsillutik akerliussutsimik takutitserujussuaqattaarnerisa kingunerannik Campaoré nuna-mit qimaasariaqalerpoq. Taarsiullugu ukioq ataaseq atasussamik prææsidentimik allamik naalakkersuisunillu ivertitsisoqarpoq – taakkulu ukioq ataaseq demokratisimik qinersisoqarnissaanut piareersarnermut atussavaat. Pilersaarutaavoq qinersineq ulloq 11.oktober ingerlanneqassasoq – ullorlu taanna sapaatit akunerinik pingasunik sioqqullugu uppisitsineq pivoq. Innuttaasut qinersinissap taamaatiinnarneqarnera akueriumanngilaat.

Annap arnaata Annap apersorneqarnera malinnaavigaa.

Illoqarfimmi Gaouami eqqissimasumik akerliussutsimik takutitsineq.

Annap ilaquataasa politikki oqallisigaat

Annap angajoqqaani qatanngutinilu arfinillit illoqatigai. Angajoqqaavi qatanngutigai tamarmik atuarnikuupput. Anna 7. klassiuvoq, atuarfimmi angerlarsimaffimminnilu qinersinissaq oqallisigisarnikuuaat. Anna oqaluttuarpoq qinersisoqarnissaanut isumalluarnikooqaluni: ”Demokratisimik qinersinerup kingorna nunami annertuumik allanngartiterisoqarnissaa neriuutigaara. Prææsidentip politikerillu inuit suliffeqarnissaat ajunngitsunillu najugaqarnissaat isumagissavaat. Nerisassanut akissat naammassapput aamma atuarneq soraarummeernerlu akeqassanngillat,” oqarpoq.

Nunami tamarmi akerliussutsimik takutitsinerit

Illoqarfitt pingaarnersaata Ougadougoup avataani aamma isumaqataanngitsoqarpoq. Illoqarfimmi tamani inuit prææsidentimut naalakkersuisunullu tapersersuinertik takutinniarlugu aqqusinerini ingerlaarput. Assersuutigalugu Burkina Fasop kujataata kitaani Gaouami. Djumansip najugaqarfia eqqaani. Tassani inuit tasiorlutik ingerlaarput. Inuit uppisitsineq kamaatigigaluarlugu eqqissimasumik ingerlatsipput – kikkulluunniit ilaasinnaallutik. Arnat, angutit meeqqallu. Biilit siggartartut, motorcykelit, eqqissimasumillu siunertaqarneq takutinniarlugu oqaatiginiakkat suaartatigalugit pilutallu qorsuusut tigummiarlugit ingerlaartoqarpoq.

Burkina Fasomiut demokratiimik anguniagaqarnerat

Pissaanermik tiguaasut sapaatip akunnerinnaa atapput. Tapersersorteqanngingajapput. Pingasunngorneq ulloq 23. september præsident Kafando ivertinneqaqqipqoq. Qujanartumik amerlasuut demokratiskimik qinersinerup ingerlanneqarnissaa kissaatigaat.

Burkina Fasomiut peqatigiiffillu nukittunerulersimapput – sulisartut peqatigiiffii, ilinniarnertuut ataatsimoorfii politikkikkullu partiit. Politiit killeqarfinnillu nakkutilliisut inuit akkerliussutsimik takutitsinerannut akulerutinngillat. Sakkutuut innuttaasunut tapersersuipput. Illoqarfiit pingaarnersaannukarput præsidentgarden tunniutiinnartinniarlugu nalinginnaasumillu sakkutuunut ilanngutsinniarlugit. Tamakku saniatigut nunat saniliisa præsidentii tikipput pissaanermillu tigusisimasut isumaqatiginninniarfigalugit.

Ulloq 29. november 2015 Burkina Fasomi qinersineq ingerlanneqarpoq. Burkina Fasomi demokrateeqarnissamik piumassuseqarneq ajugaavoq.

Eqqissinerup nunarput ineriartortissinnaavaa

Akerliussutsimik takutitsinerup ulluini siullerni Præsidentgardenip akkerliussutsimik takutitsisunut unitsiniarlutik aallaasersornerat inuit aqqanillit inuunerannik hunnorujullu arlallit ikiligaanerannik naleqarpoq. Sapaatilli akunnerata sinnera eqqissisimasumik ingerlavoq. ”Anikka angerlaramik oqaluttuarput akkerliussutsimik takutitsisut aqqusinernik assersuisimasut biilillu assakaasuinik ikuallatsitsisarsimasut – kisianni sakkoqarsimanngitsut.” Anna oqaluttuaqqilerami ilumoorsaarpoq. ”Burkina Fasomi demokratii atulterpat eqqissineqassaaq, eqqissinerullu nunarput ineriartortissinnaavaa.”

heleverdeniskole.dk/anna

Nittartakkami Gaouami akkerliussutsimik takutitsinermit filmiliat takusinnaavatit Burkina Fasollu oqaluttuassartaa pillugu paasisaqarnerusinnaallutit. Aamma qinersinerup qanoq ingerlasimamera paasisinnaavat.

Hamidou

Ilinniartitaaneq eqqisseqati- giinnermik kinguneqartarpoq

ALLATTOQ: DORTHE NIELSEN · ASSILIISOQ: WILLIAM VEST-LILLESØE

”Nunap innuttai tamarmik ilinniarsimagaluarpata nuna eqqissisimaffiunerullunilu akaareqatigiiffiunerussagaluarpoq.” Taama oqarpoq Hamidou 18-inik ukiulik. Malunnarpoq atuarfinnut ilinniagaqarnermullu tunngasut eqqarsaatigisarsimagai. ”Ilinniagaqarnikkut piitsuussuseq anigorneqarsinnaavoq piginnaatitaaffinnillu ilikkarluni,” eqqarsaati ni nangippai.

Hamidou Burkina Fasop avannaata kangianiittumi Dorimi najugaqarpoq. Angajoqqaani qatanngutinilu arfinillit nunaqqatigigaluarlugit nammineq ineqarpoq. Illuminni tamarmiullutik inissaqannginnamik illumut saniliminnut nuunnikuuvoq, ikinngutini Abdoulah ineqatigaa. Ineeqqaminni pequteqannginnamik natermi madrassini sinittarput, nuannisartaramik ajorinngeqaat.

Suli namminiivinngilaq. Ullut tamaasa arnaata qatanngutaa-saluunniit nerisassanik pajuttarpaat. Angutaa nunaatiliuvoq illoqarfiup avatinnguani nunaminiuteqarluni, arnaa meeqqaminik paarsisuuvoq ilaqutarpassuanilu nerisassiuuttarlugit. ”Angajoqqaakka atuarnikuunngillat kisianni tamatta ilinniagaqarnisarpur tapersorsorpaat,” oqaluttuarpoq.

Bafélémi atuarfik

Hamidou 6. klassiuvoq. Siullermik atuartsimannikkaluarpoq. Moskémiilluni tusarsimavaa km-inik tallimanik ungasitsigisumi illoqarfieqqami Bafélémi atuarfiliortoqartoq. Sivitsunngitsoq atuarfinni pitsaanerpaatut tusaamaneqalermat tassani atuarsu- lersimavoq, qujanartumillu akueritissimalluni. Ullut tamaasa

Hamidoup Abdoulallu inertik nuannaraat. Soorlu takuneqar-sinnaasoq tv mobililu innaallagissamut ikkuffeqarput.

atuaqatimi ilai atuarfimmu pisogatigisarpai. Kingusinaalaaraa-ngamik arpattarput. Illoqarfeeraq inoqajuitsup qanittuaniimmat aqqutaa sioraaqaaq - sikkilerfissaanani. Bafélé illoqarfeeraavoq nalinginnaasoq 3000-nik inulik marrartikkanillu illulik.

Atuarfiat ajunngitsumik tusaamasaavoq. Atuartui 436-upput - nukappiaqqat niviarsiaqqallu amerlaqatigiit. Inimut atuarfiusumut isilernermi kamippaat peerneqartarmata skuut sandalillu silataaniippu. Inimi atuartitsiviusumi nerrivituaavoq ilinniartitsisup nerrivia. Ikkap sinaaniippu issiaviit takisuut, saavani natersuit – aamma issiavigineqarsinnaasut. Ikkap aappaani allattarfissuaq angisooq – tassa pequtituai.

Hamidoup atuarfia madrassamik taaneqartarpoq - muslimit atuarfiat. Kommunit atuarfiisut nalinginnaasumik ingerlavoq, allaassutituaraa araberit oqaasiinik ilinniartarneq. Hamidoup matematik nuannarinersaavaa. “Matematikki pikkoriffigaara,” qungujulluni oqarpoq.

Hamidou araberit oqaasiinik atuartitsisarpoq

Araberit oqaasii piffissamik atuiffigineruserpai. “Korani araberisut allagaammat araberit oqaasii ilinniartarpagut,” nassuiaavoq. “Soraaraangama moskemi nukarliit araberit oqaasiinik ilinniartittarpakka. Nammineq piumassutsinnik suliarisarakku akissarsissutigineq ajorpara.” Hamidoup ilisimasami ingerlateqqinnissai nuannarai. “Muslimiulluartup pigisani ilisimasanilu kisermaanng ajorpai,” isummani annippaa. Tamanna aamma peqqutigalugu ilinniartitsisunngorniarniarpoq, madrassamilu ilinniartitsisunngorusulluni. “Ilinniartitsisuugaanni inunnik allanik ikiuisoqarsinnaavoq taamaalillunilu inunnit guutumillu qujaffigineqarluni,” oqarpoq.

Hamidoup inaata silataa meeqqat pinnguarfigalugu nuannarisarpaat. Motorcykeli nuannaartoreqaat.

Upperisaq pingaaruteqarpoq

Upperisaq Hamidoumut pingaaruteqarpoq. Muslimiulluarusuppoq. "Islam upperisani pitsaanersaavoq," ilumoor-saarluni oqarpoq. "Isumaqaarpunga inuit tamarmik muslimiusuuppata suut tamarmik oqinnerussagaluartut." "Nipaalaariarluni nangeqqip-poq: "Tassami, kisianni aamma ikinngutima ilai kristumiuupput, assigiissutigummi aamma amerlapput." Taliminik usersuutigaluni oqarpoq. "Ilagigaangakkit arstartarpugut sorpassuillu oqallisigisarlugit, soorlu siunissarput qanoq takorloornerlugu. Isummagut assigiinngittaqaat," nassuiaavoq. Ikinngutai arlallit nunanut allanukarusupput. Hamidou aallarnissaq pingaartip-pallaanngilaa. Nunami saniliminni Nigerimi ilaqutaqarami tassa-niinnikuvoq. "Uanga Bobo-Dioulassomukarusunneruvunga. Tusarnikuuara tassani tusaamasamik madrassaqaartoq. Ilinni-artitsisora Amadou Dicko taama oqaluttuarnikuvoq. Taanna atuarfik takorusunnaqaaq."

Siunissaqarlunga upperaara

Hamidou 18-ileeqammerami qinersisinnaalernikuvoq. Burkina Fasomi qinersisoqangajalerpoq. Hamidou isumaqaarpoq ukiut 27-t ingerlaneranni kiffaanngissuseqarluni qinersinerit siul-lersarimmassuk pingaaruteqaqisoq. "Kisianni qinersisartutut nalunaarsorneqarnissara angumerinngitsoorpara," oqarpoq. "Uggornaqaaq. Isummap saqqummiunnissaa pingaaruteqarpoq. Ataataga qinersissaaq, uanga tulliani qinersinissara isumagissa-vara."

Burkina Faso nunaavoq piitsoq, tamaakkaluartoq Hamidou qularinngilaa siunissami ingerlallualerumaartoq. "Nunaga tul-luusimaarutigaa upperalugulu," oqarpoq. "Ungalu ilinniagaqa-riaruma ineriartornermut tunniussaqaqataassaanga."

Nittartakkami filmi Hamidou madrassami araberisut korani-mi atuartoq takusinnaavat. Aamma illoqarfik Dori nersutinil-lu niuffaffik tusaamasaq pillugit paasisaqarnerusinnaavutit.

heleverdeniskole.dk/hamidou

MARTINE NORING

Aataqqeera piniartorsuusimavoq

ALLATTOQ: LINDA LASSEN · ASSILIARTAI: MARTINE NORING

Oqaluttuarisaanermi ilinniartitsisortaavat Sunemik ateqarpoq. Niviarsiaqqat utoqqaagaat. Utoqqaavallaaraat tanissimanersut nutsatilluunniit allangortissimaneraat malugineq ajormagit. Bertelip ikinngutaata Emilip pikkunaagaa. “Isikkamik assammillu arsarnerit immikkoortissinnaanngilai,” nikagerpasillugu oqarnikuuvoq. Isikkamik arsarnermut ilisimasaqassuseq Emilip uuttuutitut atortarpaa. Inuussutissarsiutigalugu arsartartunngorniarani isumaqarpoq eqaarsaarneq matematikkilu kisiisa pimooruttariaqarlugit. “Isumaqatigiissummik atsiugaqaleruma sianiinarneqannginniassagama,” imminut tatigaluni oqarpoq.

Bertelip nammineq inuussutissarsiutigilernaviarnagu nalungilaa. Niui naappallaaqaat. Inersimasut aperigaanganni alliguni sunngorniarnersuni oqaannartarpoq anginerulerumaarluni, illaraangatalu nassuiaaqqittariaaruttarpoq.

Isa igalasserfimmi issiavoq, nujai tuiunut killittut seqernup qinngorsimavai. Bertelip isigisarpaa. Oqarniaraangami sigguni keeqqaartarpai aapilliasuullunilu. Bertelip inequgisarpaa.

“Danmarkip oqaluttuarisaanera nutaanerusoq aallartissavarput.” Sune qungujulluni oqarpoq. “Den gamle Vermund aamma Uffe hin Spagemik oqaluttuatoqqat nalaat sammereerpasi kunngillu siulliit tassaasut ...”

“Gorm den Gamle,” Isa oqariisaarpoq aappillerlunilu.

Sune anngaavoq: “Aap, allat eqqaamavigit?”

Ila eqqaamavai, eqqaamanngisaalu allat eqqaamavaat. Frederik arfineq-aappaat inatsisillu tunngaviusut tikippaat.

”Tassa Danmarkip oqaluttuarisaanera nutaanerusoq tassanngaanniit aallartippoq.” Sunep inatsisit tunngaviusut qanorlu isumaqarnerat oqaluttuarai – kunngi aamma pisuut kisimik aalajangeeqataasassanngitsut. Aallaqqaammut inatsisit tunngaviusut angutit ilaannaannut atuussimapput. Arnat kiffallu taasisinnaasimangillat.

”Maanna siulisi sulerisuusimanersut paasiniassavasi. Atuarimanersut, qanoq utoqqalitigisimanersut qatanngutigillu qasiusimanersut. Kinguaariit nalunaarsugaaffiat orpiusamut allat-tussavasi.”

Sunep allattarfissuarmut kinguaariit allattorsimaffiat qanoq isikkoqarnersoq titartarpaa. ”2. klassimi taamaattuliornikuuvugut,” Emil aatsaajutigaluni oqarpoq.

Sune qungujuppoq. ”Nalunngilara, kisianni taamani angajoqqaasi, qatanngutisi aanaakkusilu kisiisa allattorpasi, taamanilu anaanasi ataatasilu angajoqqaavisa immikkoortissinnaanissaat

sungiusarpasi.” Niviarsiaqqat illakusupput Emililu nipangiinnarpoq.

”Kinguaariit nalunaarsugaaffiat internetti atorlugu sanasinnaavarsi,” taama oqarmat nuannerunarnerutilerpaat suliasartillu aallartil-lugu.

”Kinguaariinnit ikinnerpaamik inuit marluk pillugit oqaluttualiusaasi. Oqaluttualiasi atuffassisutigisinnaavasi nalunaarsukkasi-lunniit oqaluttuaralugit. Tassani allallaqqissuseq isiginiarneqarani oqaluttuarisaanermut tunngasunik ilinniarneq pingaartinneqarpoq.”

Sune pingaartorsiorpaseqisoq Emili aatsaaqqippoq. Kiisami anitsiarput. Silageqimmat arpaannaq arsaattarfiliarput.

Aatsaat unnukkut nerileramik kinguaariit nalunaarsorsimaffiat Bertelip eqqaqqippaa.

”Ullumi atuarfimmi sulerivisi?” Angutaa aperivoq. Taama aperisuaannarpoq, Bertelilu akigaangat: ”Nalinginnaasut,” allamut saattarput. Ullumikkulli taamaanngilaq.

Arnaata ajassaatini nerrivimmu ilivaa: ”Arlaannik suliaqarsimassaasi? Ilinniartitsisortaarsimi, qanoq ippa?” Arnaata tusaanikuuai pikkunaagalugu Emililu oqallisigigaat. ”Messiminngaanniit Gorm den Gamle nalunnginneruaa,” Emili oqarmat arnaa illarnikuuvoq. Emili maaniissagaluarami, illarnartumingaasiit oqassagaluarpoq.

Btelip kinguaariit nalunaarsorsimaffiat oqaluttuaraa. ”Atii oqaluttuassartaallu paasiniassavagut. Danmarkip oqaluttuarisaanera allatulaaq ilinniassagatsigu.” Naatsorsuutigigaluarpa angajoqqaami eqqumiigissagaat. Angutaa anngaavoq. ”Pissanganarpasik. Sapaatiuppat aataakkunnut pulaarutta apersorsinnaassavatit.”

Btelip aataava ukiuni 40-ni qimuttuitsunik aquttuunikuuvoq, aamma kunngikkormiut tusaamasallu allat ilaasorisarnikuusimavai. Inuit naapissimasani oqaluttuarisarpai. Aanaa peqqissaasunikuuvoq. Aamma taanna oqaluttuassaqartaqaaq.

”Aataqqikkami?” Aperivoq. Taakku 1950-ikkut missaanni inuusimanissai naatsorsorsinnaavai. Kisitsivoq: siulini inatsisit tunngaviusut tikillugit kingumut naatsorsussagunigit aataqqikkuni, aataqqeqqqikkuni aamma aataqqeqqqeqqqikkuni suli amigaatigai.

”Aataqqiit Alsermiuuvoq. Tyskit atuarfianni atuarsimavoq. Atuarfimmi qallunaatut oqaraangamik anaattarsimapput pil-lagaallutillunniit issiatitaasarsimallutik.”

Btelip soqutiginnilluni tusarnaarpoq. Angutaata oqaluttuani nangippaa – aataqqeqqqeqqiiia atuartuugallarmat atuatigigit 100-simapput. ”Taamani ilinniartitsisuata allagarinikuusai pigaakka. Andersip atuarfimmi tussiutinik ilinniarluni uninngasinnaan-

nginnera naammagittaalliuutigalugu allassimavoq. Sakkutuujorusunnerusimagami. Sakkutuunngorsimavorlumi Dybbølímílu 1864-imi sorsunnermi toqusímalluni.”

Arnaa nerrívíiaariarluni inimi isiginnaarut ikissímavaa. Aamma angútaa níkuíppoq.

Sapaammi Bertelip ataatamíník aatani aananílú, sulíffígísímsaat, qatanngútaat, atuarsímanerat angajoqqaamíníllu eqqaamsaat píllugít oqaluttuártíppái.

Bertelip tamaasa allattorpai. Kíisa sulíani nuannersísívíppaa.

Oqaluttuarísáanermi Sunep aperai aallartíssímanersut. Amerlanerít aallartíssímápput. Emílíp taamaalíorneq asuléernertut ísígáa. Oqaluttuarísáanermi ílíníartítísísunngornani arsartartunngorníarpoq, Bertelíllí aataqqeqqeqíía sorsunnermi 1864-ímí toqusímasoq tusaramíuk soqutígínnílerpoq. Emílí aqaguani oqaluttuarpoq aataqqííni Danmárkímí arsáattartóqatígíit síullersáanni píkkorínerní arsáattartuusímasoq, aanaqqíínílu 10-ník qatannguteqarsímasoq. “Amerlángáaramík ílai amúsartuní síníttarsímápput.” Ísíní qummuújutígálugít oqarpoq.

Anítsíarfímí tamakku oqallísígáat. “Úanga aanaqqeera ulloq allortarlugu atuártarsímavoq,” Emma oqarpoq.

“Kaar, taamáni nuannersímaq,” Emílí íllarluní oqarpoq.

Emmáp ísíkkorlúppaa. “Ílíníartítísísunngorusúsímágaluarpoq, apersórtíkkámíli aqaguáníit nersúsúarnít ímmúiaaneq sulíaríler-símavaa.”

“Ajoqaaq,” Emílí aappíllírluní oqarpoq. Bertelíp kísimí nalunngísáaník Emma qaníníarfigáa.

Bertelíp síulímí nalunaarsórsímáffíat íngerlátíngáatsíareerpaa, aanáamí síulíí kísíisa amígáatígái. Nalunngínnarpaa angajoqqaaví toquníkuusut.

“Angajoqqaatít qanoq nalunngísáqarfigáagít?” Bertelíp anaanáni ígasoq aperaa. Ígáani ulápputígílermagít apereqqíppaa.

“Anáanaga Esbjérgermíuúvoq,” oqarpoq. “Angajoqqaaví aalísartuusímápput. Aataqqeera marlunník qatannguteqarsímavoq. Aappaa ímaáni ajunaarsímavoq.”

Bertelíp takorluúlerpaa aataqqíímí ísíkkua, násaqarluní síalusíuteqarlunílu mállít qaputtúnnaat avatángíseralugít qassutít aalísákkáník ulíkkaartut amóorái. Assímík taamaattumík atuákkat arláanni takuníkuúsóraaq.

“Assíutígáarput?” Aperívoq.

“Náamík, assílísíníssámínnut píítsúuallaarsímágunarput,” arnaa oqarpoq.

“Ataátavímí ílaqutái?”

“Ataátanník aataga kaláalíuúvoq.” Arnaa oqarpoq.

Kaláaleq! Aatsaat taama tupínnartígísumík. Sooruna arnaata oqaluttuaríníkuunngíkkaa?

“Kaláallít Nunaánnínníkuúit?” Aperívoq.

“Náamík, Kaláallít Nunaalíarneq akísóqaaq.”

Bertelíp malugísínnáavaa aanáamí Kaláallít Nunaat oqallísígerusúppaláanngíkkaa, kísíánní nípángíutíínnássallugu píssáanarpaláaqaq. Taava námíníeq kaláalíulaarsímássaag, ím-máqáana taamaammát angívalláanngítsoq.

“Kaláallínut ílaquttánnut assíngúvungá?” Aperívoq.

“Aap, ímmanngúaq.” Arnaa akívoq oqáqqínnánílu. Aqaguani assímík nássaarsímáalluní takutíppái. Ínuúsuttut aapparíit kúsá-nartúník kaláalísíuúník atísáallít.

“Tassa aataqqííkkutít.” Angut tíkkuarpaa. “Aataqqíít píníartórsuusímavoq.”

“Píníartórsúaq súugámí? Angívalláarpásínnígílarímí.” Bertelíp assí ísígálugu oqarpoq. Aataqqíía míkerpásíppoq pítsáarpásíssóq.

“Taassúma pínerarínnersáagámí nunaqqatígíit nersássaqar-níssaat ísumágíssúsaasímavaa. Aamma qajartulláqqínnersáasímavoq. Taamaattuússágáánní angísúújuníssámínnígáarníit nukít-túújuníssaag píngáarnerúvoq.”

“Íllímí ataátat aamma píníartórsuánnígórpa?”

Arnaa ileqimisaartorpoq. “Ataatama angajoqqaavi nunaqarfimmi najugaqarsimapput, 1960-illi missaani Danmarkimi naalakkersuisut Nuummilu oqartussat aalajangersimapput nunaqarfii ilai matussasut, taakkunanilu najugallit Nuummi inissiarsuarnut nuussasut.”

“Kakkaak sianiissimmammata,” Berteli uumitsalluni oqarpoq.

“Taamaakkunarpoq. Ilaasami nuunnertik sungiunneq saper-simavaat. Nunaqarfimmi kikkut tamarmik ikioqatigiiffianniit illoqarfimmi inissiani ilaqutariit ataasiakkaarlutik inuuniarnisartik sungiusimannigilaat nuannarinagulu. Aatama sapersimavaa. Angalaartarnini piniartarninilu maqaasisimaqai. Nuummilu suliffiit sungiussinnaasimanagit.

Ataataga silappaarissuusimavoq, Danmarkimilu naalakkersuisut Kalaallillu Nunaanni oqartussat isumaqarsimapput meeqqat pikkorinnerit atuariartorlutik Danmarkiliassasut. Kingorna angerlaqqikkumaartut Kalaallit Nunaat nutaaliaasooq ineriartortitseqataaffigiartorlugu.”

“Kalaallit Nunaat nutaaliaasooq?” Bertelip arnani nakkuppaa. Malugilerpaa isai kajortuusut qingalaarlutillu. Kalaalingalaarpoq.

“Tassa ataataga Danmarkiliartitaasimavoq uteqqissimananilu. Esbjergimi arnaatitaasimavoq, katilluni meerartaarlutalu.” Berteli anngaavoq. Aja Sofie kisiat ilisarissimavaa, nalunngilaa anaa-

nani arlalinnik qatannguteqartoq ungasissumili najugaqarmata takuneq ajorai.

Paasisaqarusulerpoq: “Qatanngutivit ilai sumi najugaqarpat?”

“Kalaallit Nunaanni.” Arnani oqaaseqaqqinngikkaluartoq Bertelip nalunngilaa suli oqaluttuassaartoq. Arlaannik oqallisigerusunngisaminik peqarpassippoq.

Oqaluttuarisai allattorpai. Aataqqiini angallataarussimalluni piniutaarussimallunilu inissiarsuarniittoq takorluulerpaa.

Inimukarpoq. “Aataqqiima suna toqqutigaa?” Aperivoq. Arnani akinngimmat malugilerpaa qiasooq.

Angutaata ineeraanukaqatigaa. “Aataqqiit imminut aallaasimavoq,” oqarpoq. “Inooriaaseq sungiussinnaasimannigilaa.”

“Aanaqqeerami?”

“Utoqqarsuanngorsimavoq, takusimannigisaannarparali.”

“Aanamami aatamalu suna toqqutigaa?”

“Aanat kræfterluni toquvoq. Arnaasimavoq nukittoq, aatat imerpallaaqimmat anisissimavaa. Meeqqani imerfiusumiitik-kusunnagit taamaaliorsimavoq.” Angutaa anersaaruluppoq. “Naluarput aatat suli uumanersoq. Kingullermik tusarparput Esbjergimi immiaararsiuatissaminik qinnuuloortartuusooq.”

“Aanaanavit oqallisigissallugu nuannarinngilaa, aamma paasisinnaassavat tamanna atuarfimmi oqaluttuarigukku nuannarinavi-annigikkaa.”

Btelip paasisinnaavaa.

“Qanoq ateqarpat? Atii oqaluttuarisinnaassavakka.” Oqarpoq.

“Aataqqiit Bertelimik ateqarsimavoq, ataataat Jacob.”

“Bertel ... aataga aterisimavara. Piniartorsuaq imminut aallaanikoq.”

Angutaa anngaavoq inimullu arnaa ornillugu.

Btelip aataqqiini eqqarsaatigaa qajartorluni puisinniartoq, aataniluu immiqa Esbjergimiittoq. Aanaanami eqqarsaatigissallugu nuannarinngimmagu paasisinnaavaa. Nammineq puiorneq saperpaa.

Emili allanut oqaluttuarniarani neriorsuimmat Bertelip tamanik oqaluttuuppaa.

“Soormi ujariartorlugu Esbjergiliarutta?” Emili aperivoq. “Kul-lorsussaagut, 20 km-iinnaavoq, ajornaviangilaq.”

Aqaguani atuarfimmii qimaapput. Ulloq naallugu Esbjergimi angalaarput. Angutit arlallit silami issiavinni immiaartortut naammattoorpaat. Aperisarpaat kalaallimik utoqqarmik Jacobi-mik atilimmik nalunnngisaqarnersut. Tamarmilli naluaat. “Aqagu ujaaseqqissaagut,” Emili oqarpoq. Aqaguani aqaguaguanilu Esbjergiliaqqipput. Angutit utoqqaat amerlasuut oqaloqatigaat, kisianni arlaannaalluunniit Jacobiunngilaq.

Unnukkut angutaata Berteli iserfigaa. “Tusarpara Emililu atuar-fimmii qimaasarsimasusi. Sulerisarassi?”

Bertelip oqaluttuutiinnarpaa aatani ujartarsimagitsik.

“Tamakku uagut inersimasut isumagisassaraagut. Illit atuarner-pit nakkutiginnissaa isumagisassaraat,” angutaa aalajangersimal-luni oqarpoq, Bertelilu neriorsuivoq ujaasiunnaassalluni.

Aqaguani tamangajammik kinguaariit allattorsimaffiat sanasima-vaat.

Ilaasa aataqqeqqiikkui sakkutuujusimapput, ilai pīaasut, aamma ilai sorsunnersuit aappaata nalaani isertortumik akiuut-tunut ilaasimapput. Olep aataqqiia USA-liarsimavoq mormonin-ngorlunilu.

“Taakku arlalinnik nuliaqartartut?” Emma aperivoq.

“Naamik, aanaga kisiat nularisimavaa,” Ole kamalluni akivoq.

Bertelip ataaminik aatani qimuttuitsortartuusimasooq oqalut-tuaraa aamma kunngikkormiut ilaasorisarsimagai, aataqqiini Ka-laallit Nunaanni piniartorsuusimasooq oqaluttuaraa, illoqarfimmii-unngoramilu imminut aallaasimasooq. Aatani oqaluttuarinngilaa.

“Sooruna angutaannangajaat pissanganartunik suliaqartarsi-masut?” Emma aperaaq. “Arnat meeqqiorneq angerlarsimaffitsillu kisiisa isumagisarsimavaat.”

“Qanga angerlarsimaffimmi suliasarpassuaqartarsimavoq, ingammik nunaannarmi amerlanerit najugaanni. Ui, nuliaq meeqqallu ikiuuttariaqartarsimapput. Maskiinat atulermata suliasakilligamik amerlasuut illoqarfinnut nuussimapput, aamma arnat angerlarsimaffiup avataani sulisalerlutik. Uanga aanaqqeera forskolemi ilinniartitsisuusimavoq. Taamani arnanut suliffiuvoq pitsaasoq.” Sune oqarpoq.

“Forskole suugami?” Arlaat aperivoq.

“Nukarliit atuarfiat. Taamanikkut isumaqartarsimapput arnat mikinerniinnaq ilinniartitsisuusinnaasut. Soorunami aamma akis-sarsiaat minnerusarsimapput.”

Niviarsiaqqat ilai illakusupput.

Isa nipeqanngissimagaluartoq tullinnguukkami alanngaartutut nipeqarluni oqaluttuarpoq: “Aanaqqeera napparsimavimmi unnu-arsiortuusimavoq. Kisianni .. aataqqeera nazistiusimavoq. Sorsun-neq taamaatimmat parnaarusasimavoq tassanilu toqusimalluni.”

Nipaarupput. Sorsunnersuit aappaat pillugu atuakkanik atuar-nikuupput filmerpassuillu takunikuullugit. Nazistit ajortuusimap-put, juutinik toqoraallutik isumaqatiginngisatillu tamaasa maler-sugarisimallugit. Tassalu Isap aataqqiia taamaattuusimavoq.

“Taanna pillugu allamik tusagaqarpit?” Sune aperaaq. Isali alla-mik tusagaqarsimanngilaq. “Aanaqqeera utoqqarsuanngorsimavoq. Paarigaanga assiutigaara – kuisikkama.” Isap asseq nassarpaa.

Aamma ilai assinik nassarsimapput. Isap aataqqiia oqallisigine-qaqqinngilaq.

Anitsiarfimmii Bertelip Isa ornippaa. “Qunusueqaatit aataqqiit oqaluttuarigakku, naak ...” unittoorpoq. Taava qunusuisaarluni oqarpoq: “Uanga aataga immaqa Esbjergimi imerajuttuuvoq qin-nuuloortartoq. Allanut oqassanngilatit, anaanaga neriorsorakku ..”

Isap nakkuppaa. Nujai seqernup qinngorfigai, uisorersarpoq. Soorluuna qiasimasooq, Berteli eqqarsarpoq. Kisiannimi Isap pisuussutiginnngilaa aataqqiini nazistiusimammat.

“Uanga napparsimasumik paarsisunngorusuppunga, illimmi?”

Aperaaq.

Berteli illarnartumik akissutissamik eqqarsaraluarami nassaangilaq. "Naluara," nassuerpoq. "Imaassinnaavoq Kalaallit Nunaannukartunga. Taakku 56.000-naagamik suut tamaasa kisimik suliarisinnaanngilaat. Uagut Danmarkimi 6 millioniuvgut nunalu mikineroqaluni." Apeqqutissani eqqaariasarpaa.

"Taanna nazisti," aappillerpoq. "Ataatavit aatagigamiuk, ilisarisimavaa?"

Isa anngaavoq. "Eqqumeeqaaq. Aataga oqartarpoq saamasuusoq. Nallukattaqatigisarsimavaa mamakujuttunillu tunisarlugu."

Anitsiarfik naammat isaapput.

Isap qungujuffigaa. Bertelip aatani aliasuutigilaaraluarlugu nuannaajallannerup pianik kissaallappoq. Aamma Isap ataqqiia taamaappoq. Sorlermiuna ajorneruniassava, nazisti imaluunniit imerajuttoq qinnuulortartoq?

Eqqarsaatigerusukkunnaarpaa. Eqqarsaataani Isap qungujunera initunerulerpoq. Isalu oqaluttuarisaanermiinngilaq. Massakkorpiaq maaniippoq aamma aqagu maaniissaaq, qanortorlu aamma siunissami.

Ullualuit ingerlareersut angajoqqaavisa oqaluttuuppaat aataava suli uumasooq.

"Kalaallit Nunaanni aja Najakkut meeraalu nunaqqatigai," angutaa oqarpoq. "Aasaru anaanavit ilaqutai tikeraarlugit Kalaallit Nunaaliassaagut."

Arnaa nuannaarpaseqaaq. Bertelip atuariartornissani qilanaareqaa Emili Isalu oqaluttuunniassagamigit. ■

AtuaRaket 2016

Naqitnera siulleq
©Atuakkiortut, assiliartalersuisut,
assiliisut aamma IBIS
978-87-585-1183-0

Immikkut qutsavigaagut atuakkiortut
assiliartalersuisullu akeqanngitsumik
tunniussiussimasut.

Eva Mondrupimut, Eva Isagerimut Alexander
Bachimullu qujanaq oqaaseqaateqarsimanerannut
kukkunersiorsimanerannullu.

AtuaRaket 2016-ip imarisai IBIS'ip atuakkiortullu
akisussaaffigaat taamaalillutillu tunisisut
aningsaaliisullu isumaannik takutitsisuunatik.

LæseRaketten 2016 Danidamit tapersorneqarluni
saqqummersinneqarpoq

Aaqqissuisut

Dorthe Nielsen, Helle Gudmandsen

Assiliisut

William Vest-Lillesøe, Dorthe Nielsen, Julie Dalsgaard
Knudsen, Frederic Yameogo, Lotte Ærsøe,
Bertil Suadican, Amanda Kirkebække,
Sarai Løkkegaard aamma Kira Boe.
Saqqaaani asseq: William Vest- Lillesøe

Ilusaata aaqqissuunera

Peter Waldorph

Kalaallisuunngortitsisoq

Kathrine Knudsen,
Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik

Kalaallisuuani kukkunersiortoq

Sófiarak Tobiassen,
Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik

Naqinneqarfia

Special Trykkeriet a/s

Nassiussuisoq

Ilinniartitaanermut Aqutsisoqarfik
Postboks 1610
3900 Nuuk

Atuakkami atuakkiortut titartaasullu pillugit paasisaqarnerusinnaavutit nittartakkami

heleverdeniskole.dk/forfattere2016

heleverdeniskole.dk/tegnere2016

IBIS

Ilinniartitaaneq ineriartortitsisarpooq

Teïdo

Hamidou

Anna

Sekouba

Fatoumata

Djumansi

AtuaRakettimi ukioq manna Burkina Faso sammineqarpoq. Oqaluttuarineqartut atuarnerisigut nuna - nunarsuarmi nunat piitsuunerpaat ilaat - angalaarfigisuusiinnassavarsi. Meeqqat inuusuttullu tassani nunallit ilaasa ulluinnarni sulerisarnertik, inuunertik, neriutitik siunissamullu takorluukkatik oqaluttuaraat.

Avannaa - tungaani Saharap inoqajuitsuata eqqaani nukappiaqqat marluk najugaqarput. Inooriaasaat assigiingitsorujussuupput. Teïdo uumasuutiminnik paarsisarpoq ilaqtutanilu illoqarfeeqqami najugaqatigalugit. Hamidou illoqarfimmi Dorimi najugaqarpoq. Atuartuuvoq sunngiffiminilu meeqqat araberit oqaasiinik ilinniartittarlugit.

Illoqarfiit pingaarnersaanni Ougadougoumi najugaqartup Annap sapaatip akunnerani immikkut pisoqarfiusumi pisut - Burkina Fasomiut demokratiimik anguniagaqarlutik akerliussutsimik takutitsisaqattaarnerat oqaluttuaraa. Kippasinerusumi Bobo-Dioulassomi djembemik nipilersortartoq Sekouba ilaqtutanilu najugaqarput.

Kujasinnerusortaani, amerlanerit nunaateqarnermik inuussutissarsiorfianni najugallit Fatoumata Djumansilu tusagaqarfigissavagut. Taakku nunaannarmi inuunertik oqaluttuaraat. Djumansillu naggueqatigiit lobit ileqqut pingaartitaat nassuiaateqarfagai.

AtuaRakettimiipputtaaq oqaluttuat tallimat qallunaat atuakkiortuisa ilissinnut allagaat. Ilumoorisaartortaqaqarput, eqqarsarnartortaqaarlutik, illarnartortaqaarlutik ersinartortaqaarlutillu.

Nunarsuarmioqatigiit nutaanik anguniagaqalerput. Taakku nannga ataaseq atuarnissamik piginnaatitaaffeqarnermut tunngavoq. Suli Nunarsuarmi meeqqat 58 millionit atuar-tuungillat. AtuaRakettip atuarneratigut tamatumunnga ukkaseqataavusi.

AtuaRaket 2016 atuarluarisiuk.

UDENRIGSMINISTERIET

DANIDA

GLOBAL CAMPAIGN FOR

EDUCATION

www.campaignforeducation.org